

КНИГА секторальних стратегій

видання друге

м. Київ
листопад 2017

ПРОЕКТ ПУЛЬС
АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, 04053
тел./факс 044 486 2812, 486 2878

auc.org.ua
info@auc.org.ua

Видання здійснене в рамках Проекту USAID ПУЛЬС, який Асоціація міст України впроваджує за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку. Впровадження проекту стало можливим завдяки підтримці американського народу, здійсненій через Агентство США з міжнародного розвитку. Зміст не обов'язково відображає думку USAID або Уряду США.

КНИГА секторальних стратегій

видання друге

**м. Київ
листопад 2017**

Інформацію та матеріали, що містяться у виданні, дозволяється вільно копіювати, перевидавати й розповсюджувати по всій території України всіма способами, якщо це робиться безоплатно для кінцевого споживача та якщо при такому копіюванні, перевиданні й розповсюдженні є обов'язкове посилання на Асоціацію міст України.

ВСТУП

Секторальні Стратегії розвитку різних сфер діяльності місцевого самоврядування розроблені Асоціацією міст України в рамках Проекту USAID «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС). Вони розраховані на 2017-2020 роки та стосуються сфер:

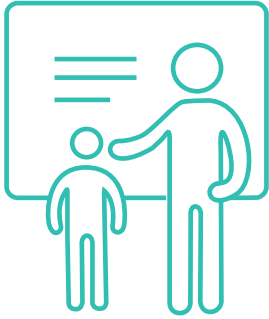
- Освіта
- Охорона здоров'я
- Соціальний захист населення
- Місцеві фінанси
- Сталий економічний розвиток
- Житлово-комунальне господарство
- Земельні ресурси та комунальне майно
- Електронне врядування та публічні послуги
- Організація діяльності органів місцевого самоврядування та професійний розвиток

Проекти Стратегій протягом 2016 року були розглянуті та обговорені на фахових Секціях АМУ, під час XII Українського муніципального форуму, на Галузевих форумах в Івано-Франківську і Харкові та схвалені на засіданні Правління АМУ 9 грудня 2016 року.

До Стратегій розроблені законодавчі карти, які визначають конкретні завдання реалізації Стратегій та терміни їх виконання. Законодавчі карти були розглянуті, доопрацьовані та підтримані на фахових Секціях АМУ в першому півріччі 2017 року.

Цей рік став першим роком реалізації секторальних Стратегій.

До відома учасників Форуму місцевого самоврядування пропонується інформація про стан реалізації Стратегій на листопад 2017 року.

СЕКТОРАЛЬНА СТРАТЕГІЯ «ОСВІТА»

БАЧЕННЯ

Створити умови, за яких діти зможуть повною мірою реалізувати свої здібності, отримують знання і професійну орієнтацію, необхідні для швидкої інтеграції в економічний розвиток громад.

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Стратегічна ціль № 1

Формування успішного компетентного учня-випускника навчальних закладів шляхом удосконалення змісту освіти; підготовки педагогів-новаторів, педагогів-фасилітаторів для роботи з учнями; створення навчального середовища для здобуття профільної/професійної підготовки в старшій школі та надання якісних освітніх послуг.

1.1

Закріпити в Законі нові норми та правила функціонування галузі освіти.

Унормувати правила функціонування галузі, визначити основні форми здобуття освіти, закріпити норму «освіта протягом життя», закласти вимоги до державного стандарту освіти.

1.2

Модернізувати зміст освіти.

Осучаснити навчальні програми та підходи, їх пристосувати до життєвих потреб, спростити, при цьому спрямувати на формування свідомої особистості, здатної знайти вихід та сформулювати власну думку, відстояти її в дискусії, що сприятиме формуванню компетентності учня-випускника.

1.3

Оптимізувати мережу закладів, що надають освітні послуги.

Розробити інвестиційний проект оптимізації надання освітніх послуг у громаді.

1.4

Створити навчальне середовище, що сприятиме успіхам вихованців.

Впровадити елементи профільної/професійної освіти в загальну середню освіту – випуск зі школи з професійною спеціальністю, що створить умови для вдалого вибору майбутньої професії, успішної реалізації випускників у суспільстві, їхній адаптації та принесе користь територіальним громадам.

1.5

Оновити педагогічні кадри.

Запровадити систему призначення педагогів за конкурсом, стимулювання педагогів за результатами атестації, запровадження ефективної системи професійного розвитку педагогічних кадрів та навчання у колег-новаторів, що створить умови для успішного проходження атестації та сертифікації педагогів, стимулюватиме високу якість самоосвітньої діяльності вчителів, а отже, сприятиме формуванню високопрофесійного педагогічного середовища.

Стратегічна ціль № 2

Забезпечення умов для інтелектуального, психологічного та фізичного комфорту перебування дитини у навчальному закладі.

2.1

Чітко визначити повноваження держави та муніципалітетів в управлінні навчальними закладами.

Запровадити чіткий розподіл повноважень між державою та органами місцевого самоврядування щодо управління освітою, що спростить процедуру оптимізації навчальних закладів, зменшить бюрократичні бар'єри через надання органам місцевого самоврядування автономії в управлінні комунальними закладами освіти та сприятиме оперативному вирішенню актуальних проблем навчальних закладів.

2.2

Забезпечити фізичну доступність до якісних освітніх послуг.

Провести оптимізацію мережі навчальних закладів із урахуванням потреб громад на основі освітніх округів, що повною мірою забезпечить потребу в одержанні доступних та якісних освітніх послуг учням незалежно від регіону їхнього проживання та географічного розташування навчального закладу.

2.3

Створити зручні умови для надання якісних освітніх послуг.

Фінансувати делеговані повноваження (державного освітнього стандарту) у повному обсязі державою з урахуванням нових соціальних нормативів, забезпечення матеріально-технічних потреб навчальних закладів органами місцевого самоврядування, додаткових освітніх послуг батьками (у частині послуг, що виходять за межі встановленого стандарту), що сприятиме раціональному залученню ресурсів, ліквідує практику збору неофіційних грошових та матеріальних внесків, тінізації видатків та приховування батьківських доплат, сприятиме різнобічному розвитку дітей, забезпечить надання якісних освітніх послуг, комфортні умови перебування дітей у навчальних закладах, посилить контроль із боку батьків за змістом освіти, яку здобуватимуть діти.

2.4

Оновити матеріально-технічну та навчальну базу закладів освіти.

Створити матеріально-технічні умови під забезпечення якості освіти (технічна складова: оснащення кабінетів, підключення до швидкісного Інтернету, зокрема у сільській місцевості, обладнання вбиралень, прилаштування навчальних закладів для дітей із особливими потребами, бібліотечних центрів тощо), що сприятиме комфортному перебуванню учнів у навчальних закладах, підвищить практичне оволодіння освітніми компетентностями, забезпечить рівні умови для навчання дітей із різними потребами.

2.5

Забезпечити психологічний комфорт дітям у навчальних закладах та в цілому на території проживання громад.

Створити ситуації «успіху», розвивати критичне мислення школярів, запровадити ділові ігри, що формуватимуть громадські компетентності вихованців; запровадити вільний та конфіденційний доступ батьків до інформації про навчання та розвиток їхніх дітей; сприяти реалізації проекту «Дитина в місті/селищі/селі».

Стратегічна ціль № 3

Запровадження практики гарантування якості освіти шляхом уведення ефективної системи контролю в освіті, в тому числі шляхом долучення безпосереднього споживача/замовника послуг – учнів/батьків.

3.1

Сформувати свідомий інтерес у дітей до навчання за принципами «граючись, навчаюсь», зв'язку навчання з життям.

Створити умови для формування в учнів позитивного ставлення до навчального процесу, ввести цей показник до критеріїв оцінки діяльності навчального закладу (змістовна та психологічна сторони навчального процесу), що забезпечить успішне формування компетентностей школярів, їхню адаптованість до життя та сприятиме створенню позитивного іміджу навчальних закладів.

3.2

Запровадити громадське оцінювання якості освітніх послуг у закладах.

Удосконалити методикку атестації навчальних закладів, запровадити оцінку якості освітніх послуг замовником та споживачем – батьками та учнями, що забезпечить формування прозорої оцінки наданих освітніх послуг, сприятиме об'єктивній атестації навчальних закладів та впровадженню громадського врегулювання.

Станом на листопад 2017 року реалізовано:

– У частині досягнення Оперативної цілі 1.5. «Оновити педагогічні кадри» прийнято постанову Кабінету Міністрів України № 974 від 14.12.2016 року «Про внесення зміни у додаток 2 до постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 року № 1298», якою підвищено посадові оклади педагогічних працівників з 10-14 тарифного розряду; та постанову Кабінету Міністрів України № 506 від 12.07.2017 року «Про внесення змін до розділу VI додатка другого постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 р. № 1298», якою, зокрема за сприяння АМУ, з вересня 2017 року підвищено оплату праці працівників сфери фізичної культури і спорту, зокрема Дитячо-юнацьких спортивних шкіл, на основі Єдиної тарифної сітки розрядів та коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей та бюджетної сфери. Прийняте рішення дало можливість підвищити посадові оклади на два тарифні розряди. Ці нормативно-правові документи сприяють підвищенню престижності праці педагогів та оновленню кадрів у навчальних закладах.

– У частині досягнення Оперативних цілей № 1.1 «Закріпити в Законі нові норми та правила функціонування галузі освіти», 1.4 «Створити навчальне середовище, що сприятиме успіхам вихованців», 1.5. «Оновити педагогічні кадри», 2.1. «Чітко визначити повноваження держави та муніципалітетів в управлінні навчальними закладами», 2.2. «Забезпечити фізичну доступність до якісних освітніх послуг», 3.2.

«Запровадити громадське оцінювання якості освітніх послуг у закладах» за участю аналітика АМУ Комітетом Верховної Ради України з питань науки і освіти завершено підготовку до другого читання проекту Закону України «Про освіту» (№ 3491-д). Закон України «Про освіту» прийнято в другому читанні та в цілому 5.09.2017 року, що набув чинності 28.09.2017 року. Ним закріплено права органів місцевого самоврядування на управління навчальними закладами комунальної власності, здійснення кадрової політики щодо їх керівників, визначено повноваження ОМС у галузі освіти, зокрема із забезпечення пільговим проїздом учнів, харчування дітей пільгових категорій, створення ресурсних центрів із інклюзивної освіти. Крім того, надано право органам місцевого самоврядування різних адміністративно-територіальних одиниць приймати спільне рішення щодо організації здобуття початкової, базової та профільної середньої освіти, а також підвезення здобувачів освіти. Передбачено можливість надання субвенції з Державного бюджету на розвиток дошкільної та позашкільної освіти, що до цього часу не здійснювалось, а також освіти осіб з особливими освітніми потребами.

– У частині досягнення Оперативної цілі 1.4 «Створити навчальне середовище, що сприятиме успіхам вихованців» Міністерством освіти і науки України за участю АМУ розроблено нову редакцію Порядку обліку учнів та дітей шкільного віку, прийняту постановою Кабінету Міністрів України № 684 від 13.09.2017 року «Про затвердження Порядку ведення обліку дітей шкільного віку та учнів». Цим нормативно-правовим документом внесено зміни в механізм обліку дітей шкільного віку (забезпечуватиме орган, визначений ОМС) та учнів шкільного віку (виконавець – навчальний заклад), а також виключено педагогічних працівників із забезпечення функції обліку.

– У частині досягнення Оперативної цілі 2.2. «Забезпечити фізичну доступність до якісних освітніх послуг» прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг», що набув чинності. Також Постановою Кабінету Міністрів України № 88 від 14.02.2017 року «Про затвердження Порядку та умов використання коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами» спрямовано кошти державної субвенції на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, які навчаються у спеціальних та інклюзивних класах загальноосвітніх навчальних закладів. Окрім того, прийнято постанову Кабінету Міністрів України № 588 від 09.08.2017 року «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах». Цим нормативно-правовим документом внесено зміни до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, зокрема визначено обов'язок керівника навчального закладу щодо організації

інклюзивної форми навчання, уточнено граничну кількість дітей із особливими освітніми потребами у класі, витлумачено поняття «корекційно-розвиткова робота» та визначено тривалість занять, а також подано зразок індивідуальної програми розвитку.

– У частині досягнення Оперативної цілі 2.3. «Створити зручні умови для надання якісних освітніх послуг» прийнято постанову Кабінету Міністрів України № 545 від 12.07.2017 року «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр». Відповідно до нього органи місцевого самоврядування мають підстави для створення у своїй структурі інклюзивно-ресурсних центрів, що повинні забезпечити здійснення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини, консультувати батьків та педагогів щодо особливостей інклюзивної освіти, надавати психологічну допомогу дітям із особливими потребами, здійснювати інформаційно-просвітницьку діяльність. Прийняття постанови сприяє забезпеченню фахового супроводу інклюзивної освіти та спростить адаптацію в освітньому середовищі дітей із особливими освітніми потребами.

Частково реалізовано:

– У частині досягнення Оперативної цілі № 1.1 «Закріпити в Законі нові норми та правила функціонування галузі освіти» схвалено Урядом та знаходиться на розгляді профільного Комітету Верховної Ради України як альтернативний проект Закону України «Про професійну освіту» (№ 5160-1), що враховує позицію АМУ.

Реалізуються:

– Оперативні цілі 1.2. «Модернізувати зміст освіти», 3.1. «Формувати свідомий інтерес у дітей до навчання за принципами «граючись, навчаюся», зв'язку навчання з життям». Перебуває на обговоренні в Міністерстві освіти і науки України проект Державного стандарту початкової загальної освіти.

Не реалізуються:

– Оперативна ціль 1.3. «Оптимізувати мережу закладів, що надають освітні послуги» у частині внесення змін до Закону України «Про дошкільну освіту» (№ 6164). Законопроект має спростити механізм реорганізації дошкільних навчальних закладів (зокрема, компенсуючого типу), сприяти розвитку мережі приватних навчальних закладів. Позиція АМУ повністю врахована МОН у Законопроекті і знайшла підтримку профільного Комітету, поряд із тим нормативно-правовий акт містить зауваження до інших своїх положень, а тому повернутий автору законодавчої ініціативи на доопрацювання.

– Оперативна ціль 2.1. «Чітко визначити повноваження держави та муніципалітетів в управлінні навчальними закладами» в частині управління закладами професійно-технічної освіти (ПТНЗ), що фінансуються містами-обласними центрами. Прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України «Питання управління державними професійно-технічними навчальними закладами, підпорядкованими Міністерству освіти і науки України», яким обласним та Київській міській державним адміністраціям тимчасово передаються функції з управління ПТНЗ, у тому числі з управління майном та здійснення кадрової політики. Поряд із тим у проекті розпорядження відсутні міста-обласні центри.

Найближчі подальші дії:

- Лобіювання прийняття Парламентом проектів законів України «Про внесення змін до деяких законів України щодо регіонального замовлення на підготовку фахівців та робітничих кадрів» (№5547) та «Про професійну освіту» (№5160-1).
- Захист інтересів органів місцевого самоврядування при розробці спеціальних законів у галузі на основі нового Закону «Про освіту».
- Лобіювання прав міст-обласних центрів на управління закладами професійно-технічною освіти, що утримуються та фінансуються за кошти бюджетів цих міст.

*Підготувала Людмила Мозгова,
аналітик з питань освіти
mozgova@auc.org.ua*

СЕКТОРАЛЬНА СТРАТЕГІЯ «ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я»

БАЧЕННЯ

Якісно нова первинна медична та соціальна допомога для кожного жителя громади, яку можна отримати безоплатно в «Центрі медико-соціальної допомоги громади».

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Стратегічна ціль № 1

Створити умови для впровадження в Україні системи солідарної відповідальності в охороні здоров'я.

1.1

Розробити та затвердити Методику розрахунку вартості медичних та соціальних послуг, зокрема, первинної медичної допомоги, паліативної допомоги, стоматологічної допомоги, консультативно-діагностичних послуг, денного та стаціонарного догляду та послуги із підтриманого проживання.

Затвердження єдиних підходів для всіх закладів охорони здоров'я державної та комунальної форми власності щодо розрахунку вартості медичних та соціальних послуг.

1.2

Здійснювати фінансування галузі з розрахунку наданих медичних послуг на договірній основі.

Йдеться про відмову від фінансування закладів охорони здоров'я на основі постатейного кошторису (утримання інфраструктури) та перехід до оплати поставальникові фактично наданих послуг (оплата результату) з метою стимулювання поставальників послуг бути максимально орієнтованими на пацієнта із забезпеченням ефективності власних витрат та процесу надання допомоги. При цьому, фінансування первинної медичної допомоги має відбуватися з розрахунку на людину, а спеціалізованої допомоги – за пролікований випадок із застосуванням діагностично-споріднених груп (ДСГ).

1.3

Запровадити механізми реімбурсації лікарських засобів на національному (державні програми) та місцевому (місцеві програми) рівні.

Запровадження адресної допомоги на лікарські засоби незахищеним верствам населення або категоріям людей, які хворіють на хвороби, що потребують постійного вживання певних ліків з метою уникнення значних витрат на ліки або відмови від лікування у зв'язку з відсутністю коштів.

1.4

Прийняти закон про загальнообов'язкове медичне страхування.

Створення законодавчої основи для запровадження в Україні загальнообов'язкового медичного страхування з метою забезпечення доступності медичної допомоги для кожного жителя (у центрах медико-соціальної допомоги громади) та зниження значних фінансових ризиків громадян у разі захворювання, яке вимагає коштовного лікування.

Стратегічна ціль № 2

Запровадити нові підходи до фінансування галузі, спрямовані на оплату медичних послуг, а не утримання мережі медичних закладів.

2.1

Створити законодавчу базу та умови для автономізації закладів охорони здоров'я з метою надання в них медичних та соціальних послуг відповідно до потреб громади.

Самостійність медичних закладів в управлінні фінансовими ресурсами та кадровими ресурсами, врахування об'єктивних потреб кожної громади у видах медичних та соціальних послуг (зокрема, первинна медико-санітарна допомога, консультативно-діагностичні послуги, паліативна допомога, маніпуляційні та фізіотерапевтичні послуги, акушерсько-гінекологічна допомога (жіноча консультація), стоматологічна допомога, стаціонарний догляд (постійний, денний, підтримане проживання), соціальна адаптація (університет третього віку) тощо).

2.2

Запровадити соціальні стандарти та нормативи в галузі в описовому та вартісному варіантах, зокрема, стандарт надання первинної медичної допомоги, паліативної допомоги, стандарт денного та стаціонарного догляду та послуги із підтриманого проживання.

Розробка соціальних стандартів та нормативів в галузі в описовому та вартісному варіантах з метою фінансування галузі, виходячи з об'єктивних потреб людини.

2.3

Впровадити гарантований державою обсяг безоплатної медичної допомоги.

Йдеться про затвердження гарантованого державою пакету медичних послуг, який має бути доступний всім громадянам країни (включає первинну медичну допомогу, екстрену медичну допомогу, основні види спеціалізованих амбулаторних послуг за направленням лікарів первинної ланки, та основні види планової стаціонарної медичної допомоги за направленням).

2.4

Оптимізувати (перепрофілювати) мережу закладів охорони здоров'я. Створити центри медико-соціальної допомоги громади.

Йдеться про формування такої мережі закладів охорони здоров'я, яка б забезпечила надання доступної, якісної первинної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги кожному жителю України. Зокрема, має бути визначено лікарні, які мають потенціал до формування на їх базі окружних лікарень для забезпечення надання вторинної (спеціалізованої) та екстреної медичної допомоги. Інші лікарні мають бути перепрофільовані у відповідності до потреб конкретної громади, зокрема, на принципах міжсекторального співробітництва, тобто, поєднання медичних та соціальних послуг (центри медико-соціальної допомоги громади).

Стратегічна ціль № 3

Покращити якість надання медичної допомоги та стан здоров'я населення.

3.1

Забезпечити прозорість та підзвітність шляхом упровадження нової системи моніторингу та контролю якості медичної допомоги.

Впровадження у сферу охорони здоров'я нових підходів до системи моніторингу та контролю якості медичної допомоги, насамперед, залучення громадськості через формування громадських рад при всіх закладах охорони здоров'я, що надають медичні послуги, зокрема, при центрах медико-соціальної допомоги громади.

3.2

Запровадити практику міжсекторального співробітництва в охороні здоров'я на первинному рівні.

Послуги первинної медико-санітарної допомоги, паліативної допомоги, консультативно-діагностичні послуги, послуги стаціонарного догляду інвалідів та людей літнього віку координуються з єдиного центру (центр медико-соціальної допомоги громади).

3.3

Запровадити ефективну систему профілактики захворюваності на первинному рівні.

Враховуючи, що вартість профілактичних заходів є значно нижчою, ніж витрати на лікування певних видів хвороб, необхідно створити ефективну систему профілактики захворюваності через заохочення до регулярних медоглядів, скринінгів, щеплень тощо. Крім того, йдеться про залучення громадян до здорового способу життя. Це має стати завданням первинної медичної допомоги та місцевих громад.

3.4

Перейти до оплати праці працівників галузі в залежності від навантаження, інтенсивності та результатів, створити систему мотивацій.

Враховуючи, що якість медичної допомоги насамперед залежить від кадрового ресурсу галузі, необхідно побудувати систему мотивацій та заохочень до покращення результатів праці, зокрема, встановити залежність заробітної плати від навантаження, інтенсивності та результатів, забезпечити вирішення житлового питання для залучення високопрофесійних працівників до роботи.

Станом на листопад 2017 року реалізовано:

- Оперативна ціль 1.3. «Запровадити механізми реімбурсації лікарських засобів на національному (державні програми) та місцевому (місцеві програми) рівні», яка передбачає запровадження адресної допомоги на лікарські засоби незахищеним верствам населення або категоріям людей, які хворіють на хвороби, що потребують постійного вживання певних ліків, з метою уникнення значних витрат на ліки або відмови від лікування у зв'язку з відсутністю коштів. 1 квітня 2017 року розпочато впровадження програми «Доступні ліки», затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 9 листопада 2016 р. № 863 «Про запровадження відшкодування вартості лікарських засобів». Програма надає можливість пацієнтам з серцево-судинними захворюваннями, діабетом II типу чи бронхіальною астмою отримувати ліки безкоштовно або з доплатою.

- Оперативна ціль 2.1. «Створити законодавчу базу та умови для автономізації закладів охорони здоров'я з метою надання в них медичних та соціальних послуг відповідно до потреб громади», яка передбачає самостійність медичних закладів в управлінні фінансовими ресурсами та кадровими ресурсами, врахування об'єктивних потреб кожної громади у видах медичних та соціальних послуг. 6 квітня 2017 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я», про т. зв. «автономізацію» закладів охорони здоров'я. Закон вводиться в дію з 6 листопада 2017 року, крім окремих положень, які вводяться в дію з 1 січня 2018 року. Підтримка органами місцевого самоврядування надання управлінської та фінансової автономії закладам охорони здоров'я підтверджена також даними загальноукраїнського опитування, проведеного Центром соціальних експертиз Інституту соціології НАН України у 2016 році на замовлення Асоціації міст України серед посадових осіб місцевого самоврядування. З них 66,8% відзначили, що підтримують необхідність автономізації всіх медичних закладів, перетворення їх на державні/комунальні некомерційні підприємства і запровадження контрактів з їхніми керівниками. Також ця позиція підтримувалась на засіданнях секції АМУ з питань охорони здоров'я. Зокрема, Законом передбачено: можливість утворення та існування закладів охорони здоров'я комунальної власності як у формі комунальних установ, так і комунальних некомерційних підприємств за рішенням органів місцевого самоврядування; державні та комунальні заклади охорони здоров'я будуть залишатись у державній та комунальній власності та не будуть підлягати приватизації; уточнено особливості організаційно-правового статусу закладів охорони здоров'я, їх класифікацію, вимоги до установчих документів та управління; спрощений порядок реорганізації закладів охорони здоров'я – державних та комунальних установ у казенні підприємства та комунальні некомерційні підприємства; стимули, в тому числі фінансові, для реорганізації закладів

охорони здоров'я – державних та комунальних установ у казенні підприємства та комунальні некомерційні підприємства; особливості укладення контрактів з керівниками закладів охорони здоров'я; можливі джерела фінансування надання медичної допомоги закладами охорони здоров'я.

Частково реалізовано:

- Оперативна ціль 1.1. «Розробити та затвердити Методику розрахунку вартості медичних та соціальних послуг», що має на меті затвердження єдиних підходів для всіх закладів охорони здоров'я державної та комунальної форми власності щодо розрахунку вартості медичних та соціальних послуг. Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я» внесено зміни до Основ законодавства України про охорону здоров'я, якими прямо передбачено, що Методика розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування, перелік платних послуг з медичного обслуговування затверджуються Кабінетом Міністрів України, а вартість послуги з медичного обслуговування розраховується з урахуванням структури витрат, необхідних для надання такої послуги відповідно до галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я. Отже, створено законодавче підґрунтя для розробки вищезазначеної Методики.

- Оперативна ціль 3.1. «Забезпечити прозорість та підзвітність шляхом упровадження нової системи моніторингу та контролю якості медичної допомоги». Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я» доповнено Основи законодавства України про охорону здоров'я статтю 24 «Участь громадськості в охороні здоров'я», яка передбачає такі форми: спостережна рада, яка розглядає питання, зокрема, щодо дотримання прав та забезпечення безпеки пацієнтів, додержання вимог законодавства при здійсненні медичного обслуговування населення закладом охорони здоров'я, фінансово-господарської діяльності закладу охорони здоров'я; та опікунська рада, яка сприяє діяльності закладу. Таким чином, створено законодавчу базу залучення громадськості до управління та моніторингу діяльності закладів охорони здоров'я.

Реалізується:

- Оперативна ціль 2.4. «Оптимізувати (перепрофілювати) мережу закладів охорони здоров'я. Створити центри медико-соціальної допомоги громади». Триває процес утворення госпітальних округів. Станом на жовтень 2017 року Кабінетом Міністрів України затверджено перелік та склад госпітальних округів в 16 областях. В кожному окрузі має бути розроблений План розвитку госпітального округу, в якому, зокрема, має бути визначений перелік перспективних закладів охорони здоров'я, що мають потенціал до формування на їх базі окружних (ба-

гатопрофільних) лікарень для забезпечення надання вторинної та екстреної медичної допомоги. Вимоги до цих закладів мають бути визначені Міністерством охорони здоров'я України. Рамкові вимоги до багатопрофільних лікарень інтенсивного лікування першого та другого рівнів були запропоновані до громадського обговорення в травні 2017 року.

- Оперативна ціль 2.3. «Впровадити гарантований державою обсяг безплатної медичної допомоги», йдеться про затвердження гарантованого державою пакету медичних послуг, який має бути доступний всім громадянам країни. Законодавчі пропозиції щодо впровадження гарантованого обсягу безплатної медичної допомоги містяться у прийнятому 19 жовтня парламентом Законі України «Про державні фінансові гарантії надання медичної допомоги та лікарських засобів» (№ 6327), який готується до підпису Президентом України.

- Оперативна ціль 3.4. «Перейти до оплати праці працівників галузі в залежності від навантаження, інтенсивності та результатів, створити систему мотивацій» передбачається підвищити якість медичної допомоги за рахунок покращення кадрового ресурсу галузі. Реалізація зазначеної цілі для сільської місцевості міститься у законопроекті «Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості» (№ 7117).

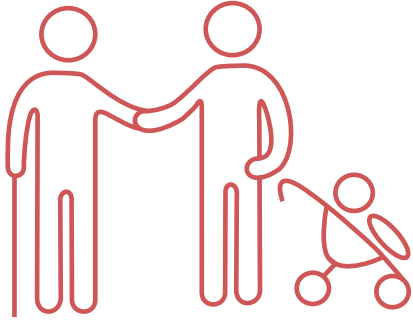
Не реалізуються:

- Оперативна ціль 2.2. «Запровадити соціальні стандарти та нормативи в галузі в описовому та вартісному варіантах, зокрема, стандарт надання первинної медичної допомоги, паліативної допомоги, стандарт денного та стаціонарного догляду та послуги із підтриманого проживання». Доручення Кабінету Міністрів України розробити відповідні стандарти прямо передбачено ст. 94 Бюджетного кодексу України.

Найближчі подальші дії:

- Впровадження гарантованого державою обсягу безплатної медичної допомоги.
- Сприяння запровадженню соціальних стандартів та нормативів в описовому та вартісному вигляді.
- Лобіювання закріплення на законодавчому рівні обсягу коштів, що залучаються державою в галузь охорони здоров'я на рівні 5-6% ВВП.

*Піготувала Юлія Вернигор,
аналітик АМУ з питань охорони здоров'я
u.vernigor@auc.org.ua*

СЕКТОРАЛЬНА СТРАТЕГІЯ «СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ»

БАЧЕННЯ

Кожен житель громади, що потребує соціальної допомоги, має її отримати.

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Стратегічна ціль № 1

Забезпечити облік жителів громади, що потребують соціального захисту, та класифікувати його по відповідних групах.

1.1

Організувати постійне вивчення потреб громади у соціальній допомозі.

Організувати здійснення моніторингу жителів громади соціальними працівниками, соціальними робітниками або фахівцями соціальної роботи на постійній основі.

1.2

Створити місцеві електронні реєстри осіб, що потребують соціальних послуг та допомоги, та об'єднати їх у Національний реєстр.

На базі розробленого Мінсоцполітики програмного забезпечення вести органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади зазначений реєстр осіб.

1.3

Спростити обмін між наявними базами даних; утворити Єдиний соціальний реєстр громадян (із соціальним паспортом громадянина).

Створити ефективний механізм обміну інформацією між державними органами влади, органами місцевого самоврядування та іншими структурами (у т.ч. Пенсійним фондом, ДФС, іншими установами); створити електронний соціальний паспорт громадянина із наявною в ньому інформацією про потребу в соціальній допомозі (забезпечення потреби), право на пільги, іншою необхідною інформацією, що має значення при організації соціального захисту та забезпечення

Стратегічна ціль № 2

Створити центри надання публічних послуг (центри надання адміністративних послуг соціального характеру).

2.1

Запланувати видатки із місцевих, державного бюджетів та залучити донорські кошти для створення матеріальної бази діяльності Центру.

Запланувати видатки на: створення та забезпечення діяльності Центру; пошук, ремонт, реконструкція приміщення для Центру; матеріально-технічне забезпечення Центру; програмне забезпечення Центру

2.2

Вирішити організаційні питання діяльності Центру.

Визначити перелік послуг, які буде надавати Центр;
розробити та прийняти організаційні документи;
прийняти на роботу та здійснити навчання персоналу;
узгодити діяльність Центру з іншими суб'єктами надання послуг;
вирішити питання електронного доступу Центру до баз даних комунальних закладів

2.3

Розвинути систему оформлення соціальних допомог, отримання послуг або інформації через мережу Інтернет.

Надати право подати заяву на отримання допомоги, послуги (інформації про допомогу або послугу) через мережу Інтернет без особистого звернення; дані обробляються місцевими Центрами

Стратегічна ціль № 3

Покращити механізм запобігання виникнення у жителів територіальних громад складних життєвих обставин.

3.1

Розвинути систему раннього виявлення хвороб, інвалідності та складних життєвих обставин.

Покращити роботу системи раннього втручання та превенції та супроводу, осіб або сімей, оскільки лікування/запобігання у ранньому віці (ранньому на ранньому етапі) є набагато ефективнішим та фінансово менш затратним.

3.2

Сформувати у навчальних закладах компетентність із збереження соціального здоров'я та попередження соціальних захворювань.

Розвинути або впровадити у школах уроки з питань надання першої медичної допомоги, запобігання зараження захворюваннями, необхідності допомагати іншому у складних життєвих обставинах тощо, що сприятиме розвитку молодіжного волонтерського руху, сусідської допомоги, зменшенню дитячої інвалідності.

Стратегічна ціль № 4

Створити центри медико-соціальної допомоги

4.1

Провести аналіз мережі підпорядкованих закладів охорони здоров'я та соціального захисту населення із урахуванням їх кадрового потенціалу та рівня матеріально-технічного забезпечення.

*Проаналізувати заклади охорони здоров'я, у яких після проведення реформи будуть вільні приміщення (поверхи) для організації у них додаткових відділень;
проаналізувати заклади соціального захисту, які надають послуги, що можуть бути переведені до закладів охорони здоров'я*

4.2

Провести визначення потреб жителів громади у медичних та соціальних послугах, які можуть бути надані на базовому рівні.

Організувати здійснення моніторингу жителів громади, що потребують соціальних та медичних послуг.

4.3

Відповідно до визначених потреб сформувати перелік послуг, організацію надання яких спроможна забезпечити громада; розробити установчі документи комунальної установи з чітким переліком послуг.

З урахуванням фінансових та кадрових можливостей сформувати зазначений перелік, розробити необхідні документи для діяльності

4.4

Вирішити організаційні питання діяльності Центру.

Забезпечити санітарний, протипожежний та енергетичний аудит приміщень та підготовку планів їх модернізації; розробити проекти реконструкції та технічного оснащення приміщень відповідно до розміщення структурних підрозділів; передбачити укомплектування установи необхідним оснащенням.

Стратегічна ціль № 5

Підвищити ефективність використання ресурсів у сфері.

5.1

Розподілити повноваження держави та органів місцевого самоврядування у сфері соціального захисту населення, їх фінансове забезпечення

Розмежувати повноваження між органами державної влади та органами місцевого самоврядування (у тому числі власні та делеговані) та джерела їх фінансування.

5.2

Запровадити ефективний інститут контролюючих органів у сфері соціального захисту населення.

Запровадити якісний контроль у сфері надання соціальних послуг за всіма суб'єктами соціального забезпечення, розподілити функції контролю між органами державної влади та місцевого самоврядування, створити інститут державних соціальних інспекторів.

5.3

Оптимізувати кількість пільг та категорій їх отримувачів; монетизувати максимально можливу кількість пільг.

Переглянути пільги та допомоги, що гарантує держава деяким категоріям населення з метою забезпечення принципу «пільга не є преференцією, вона покликана забезпечити достойний рівень життя»; надавати кошти замість пільги, що мотивує розумно, ефективно та у мірі необхідності розпоряджатись коштами для задоволення потреб громадян.

5.4

Залучити громадськість до контролю та надання соціальних послуг (соціальне замовлення), розвинути волонтерський рух.

Розвинути недержавний сектор в цілому та соціальне замовлення, зокрема, передати частину функцій із надання соціальних послуг недержавним установам.

5.5

Уніфікувати законодавство у сфері соціального захисту населення.

Переглянути законодавство у сфері соціального захисту населення з метою виділення єдиних підходів надання соціальних послуг, пільг та допомоги з метою запобігання дискримінації різних категорій населення; розробити та прийняти Соціальний кодекс.

Станом на листопад 2017 року реалізовано:

– Оперативна ціль 5.2. «Запровадити ефективний інститут контролюючих органів у сфері соціального захисту населення». Кабмін прийняв постанову від 26.04.2017 р. № 295 «Деякі питання реалізації статті 259 Кодексу законів про працю України та статті 34 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», із врахуванням напрацювань та пропозицій Асоціації. Постановою затверджено порядок здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про працю органами місцевого самоврядування. До кінця вересня планується прийняття Міністерствами інших підзаконних актів.

Частково реалізовано:

– Оперативна ціль 1.2. «Створити місцеві електронні реєстри осіб, що потребують соціальних послуг та допомоги, та об'єднати їх у Національний реєстр». Асоціація розробила Муніципальний фіскальний реєстр, який дає можливість органам місцевого самоврядування здійснювати аналіз чисельності осіб, які потребують тієї чи іншої соціальної підтримки. Питання взаємодії системи на національному рівні та з державними базами даних опрацьовується.

– Оперативні цілі 2.1. «Запланувати видатки із місцевих, державного бюджетів та залучити донорські кошти для Створення матеріальної бази діяльності Центру надання адміністративних послуг соціального характеру» та 2.2. «Вирішити організаційні питання діяльності Центру». Розпорядженнями КМУ від 08.08.2016 № 578-р та від 22 березня 2017 р. № 166 передбачено створення прозорих офісів (центрів надання адміністративних послуг соціального характеру) у Харкові, Дніпрі, Києві, Львові та Одесі за рахунок коштів місцевого, державного бюджетів та коштів донорів. На сьогодні нові Прозорі офіси створені в Харкові та Києві.

– Оперативна ціль 5.3. «Оптимізувати кількість пільг та категорій їх отримувачів; монетизувати максимально можливу кількість пільг»: 1) Асоціація розробила пакет законопроектів, мета яких – монетизувати деякі гарантовані державою пільги, зокрема пільгу на проїзд. Монетизацію підтримує Мінсоцполітики. Водночас, у 2017 році Мінфін відмовився здійснювати монетизацію за рахунок коштів державного бюджету. На сьогодні продовжуються дискусії щодо цього питання. 2) Також, постановою КМУ від 26.04.2017 № 300 надається право монетизувати частину невикористаної субсидії, що є кроком до монетизації і економного використання енергоресурсів. 3) Асоціація розробила законопроект 6605, який дає право ветеранам АТО замість земельної ділянки отримати грошову компенсацію

з державного бюджету. Законопроект зареєстрований 24 народними депутатами та має підтримку у громадських організацій ветеранів війни.

– Оперативна ціль 2.3. «Розвинути систему оформлення соціальних допомог, отримання послуг або інформації через мережу Інтернет». Міністерство соціальної політики та Державне агентство з питань електронного урядування запровадили нову електронну послугу у сфері соціального захисту – призначення допомоги при народженні дитини, яка доступна по всій Україні.

Реалізується:

– Оперативна ціль 5.1. «Розподілити повноваження держави та органів місцевого самоврядування у сфері соціального захисту населення, їх фінансове забезпечення». Спільно з Мінсоцполітики розроблено нову редакцію статті 34 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», яка чітко розмежовує повноваження між органами державної влади та органами місцевого самоврядування з урахуванням аспектів децентралізації. Законопроект готується на подання до Кабінету Міністрів України.

– Оперативна ціль 5.4. «Залучити громадськість до контролю та надання соціальних послуг (соціальне замовлення), розвинути волонтерський рух». У першому читанні прийнята нова редакція Закону України «Про соціальні послуги» (№ 4607), який сприятиме залученню громадськості до контролю та надання соціальних послуг. Також, постановою від 11.05.2017 №310 внесено зміни до Порядку здійснення соціального замовлення за рахунок бюджетних коштів, який значно спрощує залучення неурядових організацій до соціальних послуг.

– Оперативна ціль 3.1. «Розвинути систему раннього виявлення хвороб, інвалідності та складних життєвих обставин». Кабміном затверджено розпорядження від 14.12.2016 № 948-р План заходів з реалізації у 2017-2020 роках пілотного проекту «Створення системи надання послуг раннього втручання» для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя.

Не реалізуються:

– Стратегічна ціль 4 «Створити центри медико-соціальної допомоги». На сьогодні відбувається реформування системи охорони здоров'я, питання об'єднання соціальної та медичної складової опрацьовується. Розглядається питання можливості отримання ліцензії для провадження господарської діяльності з медичної практики закладами соціального захисту населення.

Найближчі подальші дії:

- Подальша монетизація наявних пільг та допомог, їх оптимізація.
- Лобіювання передачі повноважень у сфері соціального захисту населення із фінансовим забезпеченням.
- Створення у всіх ОТГ якісної системи соціального захисту населення з урахуванням потреб та спроможності громади.

*Підготував Назар Миколюк,
аналітик АМУ з питань соціального захисту населення
mykoliuk.n@auc.org.ua*

СЕКТОРАЛЬНА СТРАТЕГІЯ «МІСЦЕВІ ФІНАНСИ»

БАЧЕННЯ

Бюджетна політика громад:

- **по доходах** формується за рахунок власних та закріплених джерел, які є зрозумілими та підтримуються жителями громади і забезпечує доступ до дешевих кредитних ресурсів;
- **по видатках** є прозорою та враховує пріоритети розвитку громади, визначені стратегічними цілями та схвалені на громадському обговоренні;
- **по трансфертах** з державного бюджету на виконання делегованих повноважень є зрозумілою та відповідає видаткам, необхідним для якісного їх виконання.

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Стратегічна ціль № 1

Збільшити власні ресурси місцевих бюджетів.

1.1

Збереження та розширення ресурсної бази.

Розробка нормативно-правових актів, спрямованих на формування стабільних джерел доходів громад. Відстоювання позиції органів місцевого самоврядування щодо недопущення прийняття нормативно-правових актів, спрямованих на зменшення дохідної частини бюджетів місцевого самоврядування.

1.2

Заміна податкових пільг механізмом адресної підтримки. Скорочення кількості пільг.

Впровадження адресної грошової допомоги по всіх видах пільгових послуг з упорядкуванням категорій їх отримувачів і встановленням економічно та соціально обґрунтованих нормативів споживання.

1.3

Підвищення ефективності місцевих податків та зборів.

Розвиток електронних сервісів для платників податків, удосконалення механізму протидії ухиленню від сплати податків, наближення податкового законодавства України до законодавства ЄС, удосконалення системи адміністрування, підвищення автономності місцевих бюджетів.

1.4

Створення повноцінних муніципальних фіскальних реєстрів.

Розробка та впровадження модельної оболонки Муніципального фіскального реєстру з одночасною підготовкою відповідної нормативно-правової бази.

1.5

Залучення муніципалітетів до ринку дешевих кредитних ресурсів.

Внесення змін до бюджетного законодавства щодо спрощення процедур та умов отримання кредитних ресурсів.

Стратегічна ціль № 2

Підвищити фінансову самостійність громад

2.1

Перехід від помісячного до квартального розпису та скорочення переліку захищених статей видатків.

Внесення змін до нормативно-правових актів, що регулюють складання і виконання розпису щодо введення квартального розпису місцевих бюджетів, зокрема, до наказу Мінфіну від 28.01.2002 № 57 та Бюджетного кодексу України в частині оптимізації захищених статей видатків.

2.2

Зміна акцентів з державного контролю на громадський (Партисипативний бюджет).

Розробка механізму та впровадження програмних продуктів, що дозволяють населенню брати участь у бюджетному процесі.

2.3

Розширення прав органів місцевого самоврядування по адмініструванню та контролю за сплатою місцевих податків і зборів.

Розширення граничних розмірів ставок місцевих податків і ставок, введення самооподаткування, удосконалення роботи з платниками податків та приведення у відповідність принципів побудови місцевої фіскальної політики до рекомендацій Ради Європи щодо виконання Україною Європейської хартії місцевого самоврядування.

2.4

Впровадження муніципальної варті.

Лобіювання та просування законопроекту «Про муніципальну варту» (ре-стр. № 2890), що сприятиме залученню додаткових надходжень до місцевих бюджетів, боротьбі з тіньовою економікою та стане дієвим інструментом контролю за виконанням рішень органів місцевого самоврядування по сплаті податків та зборів.

2.5

Підвищення гнучкості використання бюджетних коштів.

Оптимізація джерел наповнення спеціального фонду, зарахування екологічного податку до загального фонду, розширення напрямів використання власних надходжень бюджетних установ

2.6

Формування системи навчання ефективному бюджетуванню.

Впровадження системи накопичення та розповсюдження передового досвіду бюджетування на всіх рівнях місцевих бюджетів шляхом підготовки фахівців, здатних створювати і впроваджувати програми та проекти, об'єднуючи різні інноваційні механізми.

Стратегічна ціль № 3

Забезпечити належне фінансування делегованих повноважень

3.1

Перегляд методики розрахунку та порядку використання освітньої, медичної та соціальної субвенцій.

Забезпечення збалансування помісячного розпису зазначених субвенцій, перегляд показників, що використовуються в алгоритмі для розрахунку видатків на утримання освітніх та медичних закладів, зокрема у районах з низькою щільністю населення та розгалуженою мережею бюджетних установ з метою їх оптимізації.

3.2

Затвердження галузевих соціальних стандартів і бюджетних нормативів в описовому та вартісному вигляді за кожним із делегованих повноважень.

Систематизація державних соціальних стандартів та нормативів (ДССН), затверджених Урядом та розробка законопроектів щодо удосконалення чинної системи ДССН (в описовій та вартісній формах) за кожним із напрямів, лобювання впровадження оновлених ДССН на місцевому рівні, зокрема, в об'єднаних територіальних громадах шляхом проведення інформаційних та навчальних заходів, запровадження онлайн-моніторингу дотримання ОМС державних соціальних гарантій та, відповідно, повноти і своєчасності фінансування державою делегованих повноважень.

3.3

Надання можливості ОМС коригувати вартісну величину державних соціальних стандартів залежно від зміни цін та інших умов їх формування.

Розробка нормативно-правових актів щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування з питань встановлення соціальних стандартів на місцевому рівні в залежності від умов.

Стратегічна ціль № 4

Покращити бюджетне планування

4.1

Збереження існуючої системи горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів.

Відстоювання збереження чинної системи вирівнювання, яка сприяє зацікавленості місцевих органів влади в залученні додаткових надходжень та є прогресивнішою, ніж система балансового вирівнювання.

4.2

Запровадження бюджетних регламентів в діяльності місцевих рад.

Розробка документу, що визначає організаційно-процедурні питання щодо складання, розгляду, затвердження, виконання, внесення змін, контролю та звітності бюджетів органів місцевого самоврядування.

4.3

Впровадження середньострокового планування на рівні головних розпорядників коштів місцевих бюджетів.

Розробка форм та інструкцій з підготовки та складання планів діяльності головних розпорядників коштів на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди.

4.4

Законодавче затвердження обов'язкового середньострокового бюджетного прогнозу на основі базових показників на рівні усіх місцевих бюджетів.

Розробка методики середньострокового бюджетного планування на рівні місцевих бюджетів, проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи з представниками органів місцевого самоврядування з метою забезпечення обґрунтованості прогнозних показників та відображення конкретних пріоритетів і завдань.

Стратегічна ціль № 5

Удосконалити казначейське обслуговування

5.1

Спрощення порядку обслуговування коштів місцевих бюджетів у частині бюджету розвитку в установах банків державного сектору.

Внесення змін до нормативно-правових актів, якими регламентовано процедуру обслуговування коштів місцевих бюджетів у частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банків державного сектору, зокрема до постанови Кабінету Міністрів України від 14.05.2015 № 378 та Бюджетного кодексу України в частині використання коштів бюджету розвитку.

5.2

Розроблення порядку обслуговування коштів спеціального фонду місцевих бюджетів в установах банків.

Розробка постанови Кабінету Міністрів України, якою затверджуватиметься Порядок обслуговування коштів спеціального фонду місцевих бюджетів в установах банків, що визначатиме процедуру банківського обслуговування та особливості ведення бухгалтерських операцій в частині виконання та складання звітності про виконання місцевих бюджетів щодо зазначених коштів.

5.3

Надання можливості переходу від казначейської форми обслуговування місцевих бюджетів на банківське обслуговування.

Розробка постанови Кабінету Міністрів України, якою затверджуватиметься Порядок обслуговування коштів спеціального фонду місцевих бюджетів в установах банків, що визначатиме процедуру банківського обслуговування та особливості ведення бухгалтерських операцій в частині виконання та складання звітності про виконання місцевих бюджетів щодо зазначених коштів.

Секторальна Стратегія «Місцеві фінанси», розроблена АМУ в рамках проекту ПУЛЬС, імплементована у Стратегію реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки, що схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017 року №142-р. Це забезпечить прийняття необхідних нормативно-правових актів, досягнення відповідних цілей та завдань, дозволить сконцентрувати основні зусилля на визначених пріоритетах.

Станом на листопад 2017 року реалізовано:

– У частині досягнення Оперативної цілі 1.1 «Збереження та розширення ресурсної бази» - парламентом враховано ряд пропозицій АМУ при прийнятті ЗУ «Про Державний бюджет України на 2017 рік». Так, бюджети ОТГ отримали додаткову дотацію на заклади охорони здоров'я та освіти, збільшено на 25,5% обсяг освітньої та на 19,0% медичної субвенцій, з механізму фінансування ПТУ виключено міста обласного значення, забезпечено надання компенсатора скасування акцизного податку з роздрібного продажу нафтопродуктів у вигляді 13,44% акцизу з виробництва та імпорту пального, але не менше обсягу надходжень 2016 року. АМУ домоглася зменшення обсягу податкового боргу на 0,5 млрд грн у порівнянні з 2016 роком.

Завдяки наполегливим діям АМУ було враховано потреби місцевого самоврядування при внесенні змін до державного бюджету на 2017 рік: на 14,1 млрд грн збільшено обсяг субвенції на пільги та субсидії населенню за послуги ЖКГ; на 380 млн грн збільшено обсяг медичної субвенції; передбачено 1 млрд грн на реформу охорони здоров'я та 4 млрд грн на розвиток сільської медицини; спрямовано 1 млрд грн на автодороги; збільшено на 260 млн грн видатки на фінансове забезпечення місцевих виборів.

Завдяки зусиллям АМУ вдалось відхилити чотири законопроекти, які мали на меті вилучення частини надходжень від акцизного податку з нафтопродуктів на вищий рівень.

АМУ підготовлено законопроект «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження)».

Прийнято Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо зарахування рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату», який передбачає спрямування 5% рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату до місцевих бюджетів.

При прийнятті ЗУ «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо

удосконалення механізму фінансового забезпечення дорожньої галузі» завдяки зусиллям АМУ вдалося домогтися спрямування 20 відсотків обсягу коштів Дорожнього фонду на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання вулиць і доріг комунальної власності.

Через наполягання АМУ Уряд своїм розпорядженням № 827-р спрямував місцевим бюджетам 1,6 млрд гривень з Держбюджету для зміцнення матеріально-технічної бази навчальних закладів.

– У частині досягнення Оперативної цілі 1.3 «Підвищення ефективності місцевих податків та зборів» - прийнято Закон України №1509-VIII «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо зарахування окремих адміністративних зборів до місцевих бюджетів» розроблений експертами АМУ. Закон унормовує питання зарахування до доходів загального фонду бюджетів об'єднаних територіальних громад окремих видів плати за надання адміністративних послуг. За попередніми розрахунками це дасть можливість ОТГ отримати до своїх бюджетів близько 152,0 млн грн від надходження коштів за надання адміністративних послуг. 20 вересня 2017 року Кабінет Міністрів України зважаючи на наполегливі дії АМУ вніс зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017 р. №96 «Деякі питання зарахування частини акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального до бюджетів місцевого самоврядування», якими затвердив частки зарахування до бюджетів місцевого самоврядування акцизного податку в II півріччі 2017 року.

– У частині досягнення Оперативної цілі 1.4 «Створення повноцінних муніципальних фіскальних реєстрів» - Асоціацією міст України розроблено Муніципальний фіскальний реєстр, що представляє собою програмний продукт, що міститиме відомості про нерухоме майно, комунальне майно, земельні ділянки, забезпечуватиме їх обробку, збереження та надання відомостей окремо для кожного місцевого бюджету, а також облік учнів, дітей дошкільного віку, населення, що обслуговується закладами охорони здоров'я, громадян, що потребують соціальної допомоги, реєстри осіб пільгових категорій. Це дасть можливість оптимізувати видаткову частину та наповнити дохідну частину місцевих бюджетів, проаналізувати обсяги пільг та доцільність їх надання, спрогнозувати необхідний обсяг цільових коштів на повне забезпечення виконання делегованих повноважень. До кінця 2017 року муніципальний фіскальний реєстр буде тестуватися в 5-10 містах.

– У частині досягнення Оперативної цілі 2.3 «Розширення прав органів міс-

цевого самоврядування по адмініструванню та контролю за сплатою місцевих податків і зборів» – завдяки зусиллям АМУ при прийнятті ЗУ «Про Державний бюджет України на 2017 рік» органам місцевого самоврядування надано право самостійно визначати мінімальний розмір орендної плати за землю, запроваджено на 2017 рік спрощену процедуру встановлення місцевих податків та зборів. При прийнятті постанови Кабінету Міністрів України від 24.05.2015 № 483 «Про затвердження Типового рішення про встановлення місцевих податків і зборів, Типового положення про оподаткування платою за землю, Типового положення про оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки» АМУ домоглася виключення норми щодо обов'язковості встановлення відповідних форм та надання постанові рекомендаційного характеру з метою відстоювання самостійності в прийнятті рішень по встановленні місцевих податків та зборів.

Частково реалізовано:

– У частині досягнення Оперативної цілі 1.2 «Заміна податкових пільг механізмом адресної підтримки. Скорочення кількості пільг» - АМУ розробила пакет законопроектів, мета яких – монетизувати деякі гарантовані державою пільги, зокрема пільгу на проїзд. На сьогодні продовжуються дискусії щодо цього питання. Постановою КМУ від 26.04.2017 № 300 надається право монетизувати частину невикористаної субсидії, що є кроком до монетизації і економного використання енергоресурсів. Крім того, АМУ розробила законопроект 6605, який дає право ветеранам АТО замість земельної ділянки отримати грошову компенсацію з державного бюджету. Законопроект зареєстрований 24 народними депутатами та має підтримку у громадських організацій ветеранів війни.

– У частині досягнення Оперативної цілі 1.5 «Залучення муніципалітетів до ринку дешевих кредитних ресурсів» АМУ брала участь та відстоювала позицію ОМС щодо необхідності розширення прав ОМС в доступі до кредитних ресурсів в нарадах при Комітеті ВРУ з питань бюджету. Крім того, експертним висновком та при розгляді законопроекту на підкомітеті АМУ було надано ряд зауважень та пропозицій до законопроекту №4337 щодо зрівняння в правах всіх громад відносно місцевих запозичень.

– У частині досягнення Оперативної цілі 2.4 «Впровадження муніципальної варті» - завдяки зусиллям Асоціації міст України законопроект №2890 «Про муніципальну варту» прийнято парламентом в першому читанні. Проектом про-

понується закріпити права місцевих рад створювати муніципальну варту, що фінансуватиметься за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету, або за рахунок інших джерел незаборонених законодавством та виконуватиме роль підконтрольного місцевим громадам механізму забезпечення законності та правопорядку на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

– У частині досягнення Оперативної цілі 2.6 «Формування системи навчання ефективного бюджетування» - АМУ розроблений Навчальний дистанційний курс «Ефективний бюджетний процес в органах місцевого самоврядування», який проведено в 2017 році. Крім того, на місцях працюють консультанти з бюджетних питань, які здійснюють робочі візити в громади з метою надання методологічних та роз'яснювальних консультацій та розповсюдження передового досвіду бюджетування.

– У частині досягнення Оперативної цілі 4.1 «Збереження існуючої системи горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів» - При підготовці проекту ДБУ на 2017 рік та при підготовці проекту Основних напрямів бюджетної політики на 2018-2020 роки АМУ відстоювалася позиція збереження нинішньої системи вирівнювання, яка сприяє зацікавленості місцевих органів влади до залучення додаткових надходжень та є більш прогресивною ніж система балансування. Мінфіном було запропоновано змінити граничні коефіцієнти розрахунку базової та реверсної дотації. У Держбюджеті на 2017 рік відстоюно збереження існуючого механізму, триває активна робота щодо Держбюджету 2018 року.

– У частині досягнення Оперативної цілі 4.2 «Запровадження бюджетних регламентів в діяльності місцевих рад» - у низці громад запроваджено Бюджетний регламент, який розроблено з урахуванням положень Бюджетного кодексу України, Податкового кодексу України, Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про доступ до публічної інформації» та інших чинних нормативно-правових актів України, який упорядковує процеси формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, що здійснюються відповідною радою, її виконавчими органами протягом бюджетного періоду, а також регламентує взаємовідносини між різними учасниками бюджетного процесу.

Реалізується:

– Оперативна ціль 2.1 «Перехід від помісячного до квартального розпису та зменшення переліку захищених статей видатків» - Розроблено проект наказу Мінфіну щодо переходу до квартального розпису. Ведуться погоджувальні наради з цього питання з усіма зацікавленими сторонами.

– Оперативна ціль 2.2 «Зміна акцентів з державного контролю на громадський (Партисипативний бюджет)» - АМУ пропагується необхідність розповсюдження веб-платформ із запровадження партисипативного бюджету, які вже реалізовано у 200 містах.

– У частині досягнення Оперативної цілі 3.1 «Перегляд методики розрахунку та порядку використання освітньої, медичної та соціальних субвенцій» - Триває робота щодо зміни формули розподілу освітньої та медичної субвенцій.

– Оперативні цілі 3.2 «Затвердження соціальних стандартів і нормативів в описовому та вартісному вигляді за кожним з делегованих повноважень» та 3.3 «Надання можливості ОМС коригувати вартісну величину державних соціальних стандартів залежно від зміни цін та інших умов їх формування» - завдяки зусиллям АМУ сформоване необхідне регуляторне середовище для проведення реформи системи державних соціальних стандартів та нормативів на національному, галузевому та місцевому рівнях. АМУ підготовано технічне завдання для проведення заходів, спрямованих на підвищення ефективності, якості та доступності публічних послуг в сфері делегованих повноважень (соціальний захист, освіта, охорона здоров'я).

– Оперативні цілі 4.3. «Впровадження середньострокового планування на рівні головних розпорядників коштів місцевих бюджетів» та 4.4 «Законодавче затвердження обов'язкового середньострокового бюджетного прогнозу на основі базових показників на рівні усіх місцевих бюджетів» - АМУ була залучена до розробки проекту Основних напрямків бюджетної політики на 2018-2020 роки (так званої бюджетної резолюції). Вперше за всю історію бюджетування в Україні визначено середньострокове бюджетне планування. На разі проект визначає лише основні засади щодо місцевих бюджетів та конкретні показники по головних розпорядниках державного бюджету. На рівні головних розпорядників коштів місцевих бюджетів необхідним є доопрацювання нормативно-правової бази та регламентованих механізмів запровадження бюджетування на середньостроко-

ву перспективу серед ГРК місцевих бюджетів.

– У частині досягнення Оперативних цілей 5.1 «Спрощення порядку обслуговування коштів місцевих бюджетів у частині бюджету розвитку в установах банків державного сектору», 5.2 «Розроблення порядку обслуговування коштів спеціального фонду місцевих бюджетів в установах банків» та 5.3 «Надання можливості переходу від казначейської форми обслуговування місцевих бюджетів на банківське обслуговування» – АМУ підготовлено низку змін до нормативно-правових актів, що стосуються порядку використання та розміщення коштів на депозитних рахунках в банках, які надіслано на адресу Мінфіну.

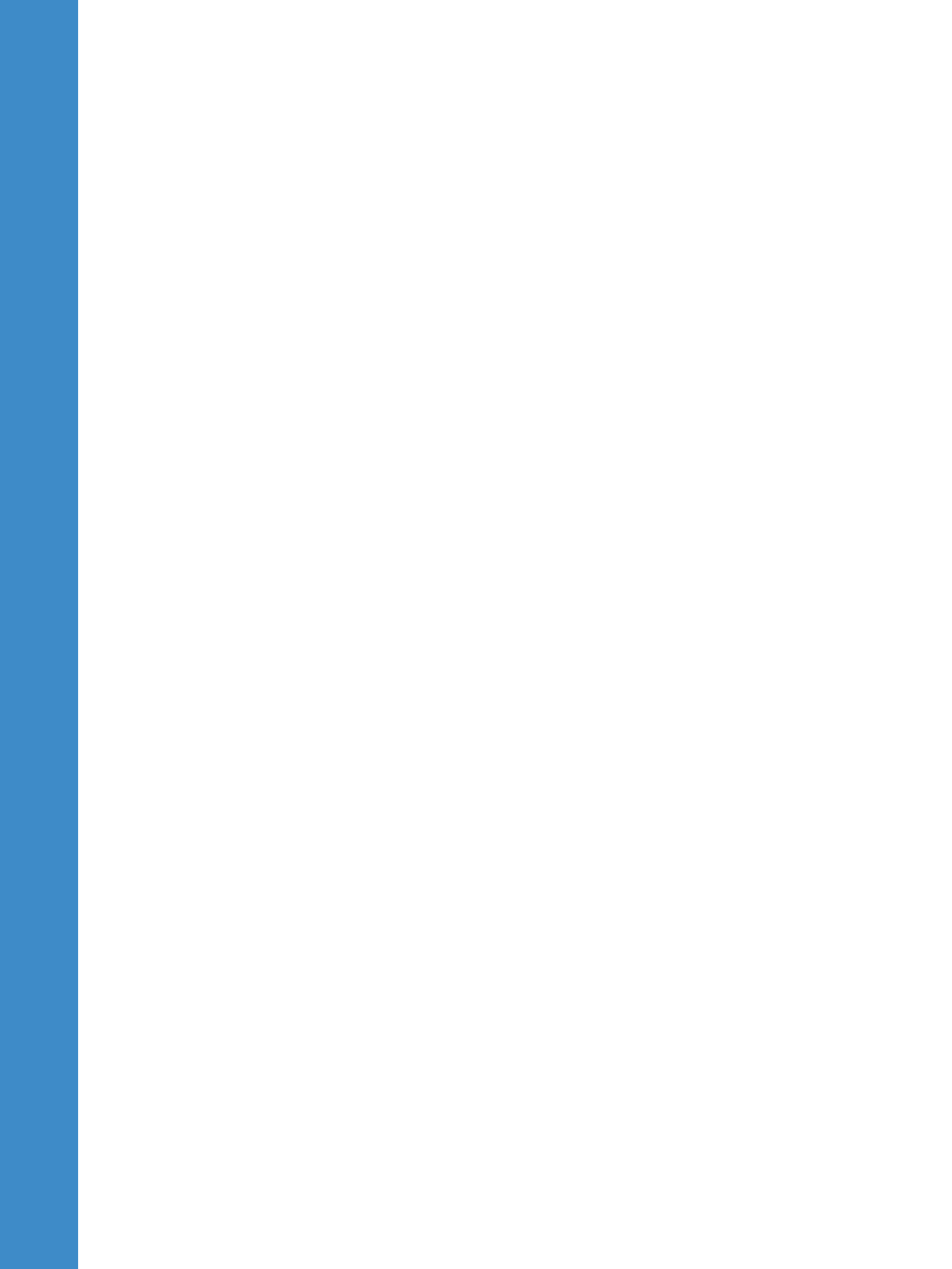
Найближчі подальші дії:

- Лобіювання інтересів місцевого самоврядування при прийнятті проекту державного бюджету на 2018 рік.
- Збереження наявної ресурсної бази місцевих бюджетів та недопущення вилучення джерел надходження до місцевих бюджетів.
- Захист інтересів органів місцевого самоврядування при внесенні змін до податкового та бюджетного законодавства в частині недопущення встановлення обмежень та загроз при встановленні місцевих податків та зборів.
- Недопущення списання заборгованості за середньостроковими позиками за рахунок коштів місцевих бюджетів.
- Запровадження монетизації пільг.
- Врегулювання проблемних питань фінансування освітніх закладів та недопущення передачі їх утримання на рівень місцевих бюджетів без належного фінансового ресурсу (ПТУ, ВНЗ I-II рівня акредитації).
- Підготовка нормативно-правових актів, спрямованих на удосконалення казначейського обслуговування бюджетних коштів та надання можливості обслуговуватися в установах банків.

*Підготував Ігор Онищук,
аналітик АМУ з питань бюджету
on@auc.org.ua*

**СЕКТОРАЛЬНА СТРАТЕГІЯ
«СТАЛИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК»**

БАЧЕННЯ

Органи місцевого самоврядування мають інституційну спроможність розробляти спільно з громадою та бізнесом стратегію розвитку громади, інвестиційні проекти і створювати сприятливі умови для розвитку підприємництва, впровадження інновацій, створення робочих місць, а державна фінансова підтримка відповідає європейським принципам.

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Стратегічна ціль № 1

Інституційна спроможність та регуляторна політика.

1.1

Поширення практики створення інституцій місцевого економічного розвитку та залучення інвестицій (Інститут розвитку громади).

- Підготовка та постійне наповнення онлайн довідника кращих практик створення комунальних установ – аналітичних центрів розвитку міста.
 - Надання консультацій та методичної підтримки органам місцевого самоврядування, які планують утворити комунальні установи розвитку громади.
 - Проведення тематичних навчань, як окремо та і в комплексі з іншими навчаннями, щодо створення комунальних установ розвитку громад.
- Представлення позитивного досвіду утворення комунальних установ розвитку міста на заходах, які будуть проводити за участі аналітиків проекту ПУЛЬС.*
- Створення окремої рубрики щодо комунальних установ розвитку громади на інтернет-сторінці проекту ПУЛЬС у розділі сфери сталий розвиток та містобудування.

1.2

Підвищення інституційної спроможності представників ОМС та комунальних установ розвитку громад із стратегічного планування розвитку громад.

- Проведення заходів з обміну досвідом та навчань для представників ОМС, інститутів розвитку громад щодо розробки стратегії розвитку громад та планів заходів їх реалізації, управління інвестиційними проектами, співробітництва та підтримки бізнесу, залучення інвестицій в тому числі на умовах ДПП.*

1.3

Створення платформи обміну досвідом в сфері сталого розвитку громад.

- Створення онлайн платформи обміну досвідом та кращими практиками на інтернет-сторінці проекту ПУЛЬС у розділі сфери сталий розвиток.*

1.4

Поширення практики запровадження ресурсних паспортів громад.

- Надання методичної підтримки, щодо запровадження та постійного оновлення ресурсного паспорта громади.*

- 1.5 Підвищення спроможності ОМС залучати інвестиції на умовах ДПП.
Проведення навчань та методична підтримка представників ОМС та інститутів розвитку громад щодо розробки та оцінки проектів ДПП і процедур вибору приватного партнера та заключення угоди з ним.
- 1.6 Підвищення спроможності ОМС розробляти та реалізовувати проекти в рамках транскордонного співробітництва.
Проведення навчань та надання підтримки представникам ОМС та інститутів розвитку громад щодо пошуку партнера, розробки та реалізації проектів в рамках транскордонного співробітництва.
- 1.7 Підвищення якості прийнятих рішень органами місцевого самоврядування.
Популяризації використання методу аналізу затрат та вигоди під час прийняття рішення органами місцевого самоврядування.
- 1.8 Підвищення доступу бізнесу та громадян до адміністративних послуг.
Надання підтримки в створенні центрів надання адміністративних послуг.
- 1.9 Підвищення прозорості роботи органів місцевого самоврядування.
Консультаційна Підтримка в поширенні використання е-врядування в органах місцевого самоврядування.
- 1.10 Створення спеціальних умов для інвесторів в громадах.
Надання консультаційної підтримки в створенні індустріальних парків в громадах.
- Стратегічна ціль № 2**
Інфраструктура та містобудування
- 2.1 Підтримка розвитку транспортної та дорожньої інфраструктури.
Розроблення рекомендації щодо розвитку місцевої інфраструктури, ліквідації вузьких місць в транспортних мережах, запровадження електронних систем управління транспортними мережами.

2.2

Спрощення доступу підприємцям до оренди чи придбання комунального майна.

Поширення практики та методичних рекомендацій створення публічного реєстру комунального майна, що може надаватись в оренду чи продається та прозорих конкурсних процедур. Перевага при продажі або наданні в оренду майна має надаватись для реалізації інвестиційних проектів, започаткування бізнесу.

2.3

Стимулювання створення сприятливого міського громадського простору.

Внесення змін до Законів України «Про регулювання містобудівної діяльності» та «Про благоустрій населених пунктів» що врегулювання питань розміщення тимчасових споруд, рекламних та інформаційних вивісок, розробки та вибору проектів благоустрою міського громадського простору.

2.4

Ідентифікація центрів ділової активності в громаді.

- *Встановити, де і в якій мірі здійснюється ділова активність, утворюється споживчий попит та їх роль і функції.*
- *Чітке визначення меж таких центрів ділової активності (в межах певних вулиць або їх частин, площ та прилеглих вулиць) та їх відображення на планах міста (генеральному плані, зонінгу).*

2.5

Планування розвитку ділових центрів.

- *Включення заходів з розвитку ділових центрів в стратегії розвитку громад (відображення картографічних матеріалів з відображенням ділових центрів).*
- *Розробка або оновлення детальних планів територій, які включають території ділових центрів.*
- *Розробка пасторів вулиць та проектів оновлення громадського простору, які знаходяться в межах ділового центру, з урахуванням потреб громади та підприємців.*

2.6

Концентрація ресурсів на розвитку ділових центрів як «точок зростання громади».

- *Розробка та реалізації проектів як за рахунок власних ресурсів так і залучених, щодо комплексної реконструкції вулиць та площ, в межах ділового центру.*
- *Залучення підприємців та мешканців ділового центру до фінансування реалізації проектів з його розвитку, оскільки вони отримають безпосередню вигоду від цього.*
- *Визначення відповідальних осіб - службовців органів місцевого самоврядування громади, які відповідатимуть за розвиток кожного ділового центру.*

Стратегічна ціль № 3

Робоча сила та інновації.

3.1

Вдосконалення системи освіти.

Надання рекомендації щодо підвищення якості навчання та виховання молоді як елемент довгострокової стратегії розвитку громади.

3.2

Збереження та залучення кваліфікованих робітників.

- Популяризація підвищення якості життя в громаді через забезпечення безпечного проживання, чистоти та благоустрою вулиць, невисоку вартість проживання та розумного розселення, зменшення заторів на дорогах та завантаженості громадського транспорту.
- Сприяння створенню сприятливих умов та залучення навчальних закладів до утворення своїх відділень для проведення навчань по підвищенню кваліфікації для місцевих студентів.

3.3

Запровадження програм підвищення кваліфікації робітників

- Популяризація співпраці з вечірніми освітніми закладами для підвищення якості та доцільності їх навчальних програм.
- Формування та запровадження програм підвищення кваліфікації робітників відповідно до потреб місцевої економіки.
- Сприяння партнерству між бізнесом та навчальними закладами щодо підвищення якості навчальних програм.

Стратегічна ціль № 4

Підтримка підприємництва

4.1

Спрощення умов інвестування

- Сприяння запровадження в громадах практики супроводу потенційного інвестора, зокрема щодо надання послуг по вибору місця для розміщення підприємства.
- Популяризація надання ОМС підтримки інвесторам, зокрема, щодо розвитку інфраструктури, необхідної для їх діяльності.
- Надання підтримки в створенні механізму проведення навчань робітників для потреб інвестора.

4.2

Аналіз ринку та інформування бізнесу.

- Надання підтримки органам місцевого самоврядування в аналізі конкурентоспроможності, дослідження місцевого ринку, брендинг та маркетинг.
- Підтримка в запровадженні тематичних навчань представників бізнесу.
- Поширення практики створення публічних реєстрів інвестиційних пропозицій та проектів з метою залучення інвестицій. Проведення інвестиційних ярмарок, форумів, виставок та ін.

4.3

Спрямування інвестицій у пріоритетні галузі та сфери.

- Надання підтримки ОМС в запровадженні податкових пільг для підприємницької діяльності у певних сферах або галузях.
- Надання підтримки ОМС в запровадженні місцевих програм кредитування бізнесу.
- Надання підтримки ОМС в запровадженні системи надання консультацій та супроводу підприємців в отримання державної підтримки.

Станом на листопад 2017 року реалізовано:

- Оперативна ціль 1.1 «Поширення практики створення інституцій місцевого економічного розвитку та залучення інвестицій (Інститут розвитку громади)». АМУ започатковано щорічну Національну конференцію «Аутсорсинг для місцевого економічного розвитку» для поширення практики та обміну досвідом у сфері створення та розвитку інститутів розвитку громад. Перша конференція була успішно проведена 27-28 лютого 2017 року. Також було підготовлено технічне завдання на розробку інвестиційного проекту із створення Інституту розвитку міста та опубліковано у виданні «Рекомендації з підготовки проектів розвитку територіальних громад»
- Оперативна ціль 1.2 «Підвищення інституційної спроможності представників ОМС та комунальних установ розвитку громад із стратегічного планування розвитку громад». АМУ розпочато річний цикл навчань за принципом «вчись-роби» із стратегічного планування розвитку територіальних громад. Протягом серпня-вересня 2017 року у навчанні взяло участь 150 представників територіальних громад. Протягом 2017-2018 планується ще запросити на навчання 450 представників територіальних громад з 67 громад (22 області).
- Оперативна ціль 1.3 «Створення платформи обміну досвідом в сфері сталого розвитку громад». АМУ щоквартально видає «Книгу успіхів» в якій представники ОМС мають можливість представити кращі практики з розвитку територіальних громад.
- Оперативна ціль 1.4 «Поширення практики запровадження ресурсних паспортів громад». З початку 2017 відбувся набір до Регіональних відділень Асоціації міст України консультантів з питань місцевого економічного розвитку, одним з основних та постійних завдань яких є поширення практики запровадження ресурсних паспортів, зокрема, проведення інвентаризації земель та комунального майна.
- Оперативна ціль 3.1 «Вдосконалення системи освіти». 5 вересня 2017 року Парламент ухвалив у другому читанні та в цілому Закон України «Про освіту».

Реалізується:

- Оперативна ціль 1.5 «Підвищення спроможності ОМС залучати інвестиції на умовах ДПП». Спільно з Держенергоефективності напрацьовується план дій щодо залучення інвестицій на умовах ДПП для у сферу енергозбереження. За участі Мінекономрозвитку та Українського центру сприяння розвитку публічно-приватного партнерства проведено навчання для регіональних консультантів АМУ з питань місцевого розвитку щодо законодавчого регулю-

вання ДПП в Україні.

- Оперативна ціль. 1.8 «Підвищення доступу бізнесу та громадян до адміністративних послуг»:

Продовжується розгляд законопроекту про електронні довірчі послуги №4685 та робота над доопрацювання законопроекту про електронні комунікації.

Загальні засади надання публічних послуг переважно за декларативним підходом та принципом мовчазної згоди пропонується врегулювати законопроектом про внесення змін до Закону України «Про адміністративні послуги» щодо удосконалення порядку надання адміністративних послуг» (№6388), який очікує розгляду у другому читанні. АМУ брала участь у розробці та доопрацюванні законопроекту.

Законопроектом про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації та наближення до громадян адміністративних послуг у сфері державної реєстрації актів цивільного стану» (№6150) передбачено надання виконавчим органам сільських, селищних та міських рад повноваженнями у сфері державної реєстрації актів цивільного стану. АМУ підтримує цей законопроект.

- Оперативна ціль. 1.9 «Підвищення прозорості роботи органів місцевого самоврядування»:

У частині громад, зокрема містах-обласних центрах, містах обласного значення у практику діяльності місцевих рад запроваджені «бюджетні регламенти», розроблені з урахуванням положень Бюджетного кодексу, Податкового кодексу, Законів «Про місцеве самоврядування», «Про доступ до публічної інформації» та інших, що забезпечує формалізацію, підвищує прозорість та підзвітність бюджетного процесу, а також відповідальність його учасників на рівні громади.

Консультанти та експерти АМУ виступають за необхідність та пропагують запровадження на рівні громад веб-платформ для реалізації партисипативного бюджету (бюджету участі) задля посилення громадської складової фінансового контролю, підвищення прозорості та підзвітності інвестиційних видатків місцевих бюджетів. У кількох обласних центрах діють програми «Відкритий бюджет».

- Оперативна ціль. 1.10 «Створення спеціальних умов для інвесторів в громадах». АМУ підтримала прийняття Парламентом у першому читанні пакету законопроектів №2554а-д та №2555а-д, якими запроваджуються податкові та митні інвестиційні стимули для нових виробництв в Україні через механізм індустріальних парків, що створюються на території громад.

- Оперативна ціль. 2.1 «Підтримка розвитку транспортної та дорожньої інфраструктури»:

При прийнятті Закону України від 17.11.2016 № 1763-VIII «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо удосконалення механізму фінансового забезпечення дорожньої галузі» (набуває чинності з 01.01.2018) враховані пропозиції АМУ щодо спрямування 20 відсотків обсягу коштів Дорожного фонду на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання вулиць і доріг комунальної власності.

Крім того, АМУ спільно з Міністерством фінансів та Державною фіскальною службою взяла участь у доопрацюванні проекту постанови «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 16.09.2015 р. №726» щодо поширення експерименту з фінансового забезпечення розвитку автомобільних доріг на всю територію України.

АМУ підготувала проект Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо удосконалення експерименту з фінансового забезпечення реалізації заходів з розвитку автомобільних доріг» щодо забезпечення місцевих бюджетів ресурсами для утримання доріг комунальної власності. Законопроект, зареєстрований в Парламенті 06.04.2017 за №6308, отримав позитивний висновок Комітету з питань бюджету.

Підготовлено технічне завдання на розробку інвестиційного проекту із забезпечення дорожньої безпеки та управління дорожнім рухом та опубліковано у виданні «Рекомендації з підготовки проектів розвитку територіальних громад».

- Оперативна ціль 2.2 «Спрощення доступу підприємцям до оренди чи придбання комунального майна». Поширення практики запровадження публічних реєстрів комунального майна є одним з основних та постійних завдань регіональних консультантів АМУ з питань місцевого економічного розвитку.

- Оперативна ціль 2.3 «Стимулювання створення сприятливого міського громадського простору». АМУ бере активну участь в розробці законодавства у сфері містобудування, зокрема, проекту Закону про внесення змін до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» (№ 6403) та реклами - проекту Закону України «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів щодо врегулювання розміщення зовнішньої реклами» (розробляється), надає підтримку у проведенні конкурсу «Лейпцизька премія інтегрованого розвитку міст-2017!», оголошеного в рамках співпраці між Мінрегіоном та Міністерством навколишнього середовища, охорони природи, будівництва та ядерної безпеки Федеративної Республіки Німеччина (BMUB) за підтримки Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ).

Не реалізуються:

- Оперативна ціль 1.6 «Підвищення спроможності ОМС розробляти та реалізовувати проекти в рамках транскордонного співробітництва»
- Оперативна ціль. 2.4 «Ідентифікація центрів ділової активності в громаді»
- Оперативна ціль. 2.5 «Планування розвитку ділових центрів»
- Оперативна ціль. 2.6 «Концентрація ресурсів на розвитку ділових центрів як «точок зростання громади»
- Оперативна ціль. 3.2 «Збереження та залучення кваліфікованих робітників»
- Оперативна ціль. 3.3 «Запровадження програм підвищення кваліфікації робітників»
- Оперативна ціль. 4.1 «Спрощення умов інвестування»
- Оперативна ціль. 4.2 «Аналіз ринку та інформування бізнесу»
- Оперативна ціль. 4.3 «Спрямування інвестицій у пріоритетні галузі та сфери»

Найближчі подальші дії:

- Активна робота над законопроектами у сфері містобудування та реклами.
- Продовження та завершення річного циклу навчань із стратегічного планування.
- Підтримка отримання ОМС повноважень у сфері архітектурно-будівельного контролю.
- Проведення навчань для ОМС з питань залучення інвестицій на умовах державно-приватного партнерства.

*Піготував Ігор Пітцик,
аналітик АМУ з питань місцевого економічного розвитку
та містобудування
ipittsyk@auc.org.ua*

**СЕКТОРАЛЬНА СТРАТЕГІЯ
«ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ
ГОСПОДАРСТВО»**

БАЧЕННЯ

Кожне домогосподарство громади отримує в міру необхідності, на конкурентних засадах якісні послуги з водопостачання та водовідведення, теплопостачання, забезпечення електроенергією та природним газом, вивезення сміття, послуги з прибирання спільної території, ремонту дорожнього покриття, освітлення вулиць та належну організацію громадського транспорту за доступними цінами, які сукупно не перевищують 15% доходу домогосподарства.

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Стратегічна ціль № 1

Перевести галузь житлово-комунального господарства виключно у ринкове та конкурентне середовище.

1.1

Забезпечити розподіл надавачів житлово-комунальних послуг на безпосередньо виробників товару (послуги) та його постачальника (транспортувальника). Такий розподіл можливий щодо теплопостачання, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та водовідведення, постачання електричної енергії та природного газу, поводження у сфері побутових відходів.

Розподіл надавачів послуг допоможе демоніполізувати ринок, забезпечивши якісне задоволення потреб споживачів за рахунок існування конкуренції.

1.2

Погасити існуючу заборгованість з різниці у тарифах.

Вирішення проблеми заборгованості Державного бюджету перед підприємствами галузі.

1.3

Забезпечити обов'язкову присутність на ринку надавачів послуг підприємств відповідної територіальної громади.

Присутність на ринку надавачів послуг підприємств комунальної власності, поряд з іншими суб'єктами підприємницької діяльності інших форм власності, забезпечить існування конкурентного середовища. Окрім того, таке комунальне підприємство зможе забезпечити гарантоване надання відповідних комунальних послуг у тому разі, якщо з певних причин інші надавачі послуг відмовляться від надання послуг або з певних причин будуть позбавлені такої можливості.

1.4

Створити ефективний механізм доступу виробників комунальних послуг до кінцевих споживачів через обов'язкове укладення відповідних договорів на транспортування з балансоутримувачами інженерних комунікацій.

Таким чином, виробники комунальних послуг, які вироблятимуть конкурентноспроможні послуги, матимуть обов'язковий доступ до ринку збуту через постачальника послуг – балансоутримувача інженерних комунікацій.

1.5

Розширити коло суб'єктів отримання послуг, кінцевим споживачем визнаються громадянин, юридична особа - індивідуальний споживач, юридична особа - колективний споживач.

Можливість реалізації різних моделей отримання послуг кінцевими споживачами, як через індивідуального споживача (фізичну або юридичну особу), так і через колективного споживача - на багатоквартирний будинок.

1.6

Встановити механізм повного та своєчасного розрахунку органів державної влади та місцевого самоврядування з підприємствами житлово-комунального господарства за субсидії та пільги.

Розробка нормативно-правових актів, що унеможливають виникнення заборгованості держави та органів місцевого самоврядування за надані виробниками послуг пільги та субсидії.

1.7

Забезпечити монетизацію пільг та субсидій на житлово-комунальні послуги.

Пільги та субсидії надаються виключно шляхом перерахування грошових коштів агресату. Реалізуються механізми стимулювання економії отриманих послуг.

1.8

Скасувати клірингову систему розрахунків (що запроваджена постановою Кабінету Міністрів України № 20 від 11 січня 2005 року).

Скасування неефективної та непрактичної системи розрахунків за надані пільги та субсидії.

1.9

Скасувати систему рахунків із спеціальним режимом використання (створена згідно Закону України «Про теплопостачання», механізм реалізації передбачений постановою Кабінету Міністрів України від 18 червня 2014 року № 217).

Скасування системи, коли підприємства не мають можливості витратити отримані ними за надані послуги кошти.

Стратегічна ціль № 2

Забезпечити масштабне впровадження енергоефективних заходів та технологій усіма суб'єктами галузі.

2.1

Створити і фінансово наповнити державні та місцеві фонди енергоефективності, за рахунок яких будуть реалізовуватися енергоефективні проекти.

Забезпечення можливості фінансування з бюджетів енергоефективних заходів.

2.2

Створити як на рівні центральних органів виконавчої влади, так і на рівні органів місцевого самоврядування консультативно-дорадчі центри, які допоможуть зорієнтувати зацікавлених у застосуванні енергоефективних заходів осіб.

Створення системи консультативних органів, де можна отримати практичні поради та допомогу з реалізації енергоефективних заходів.

Стратегічна ціль №3

Реалізувати принцип: «Благоустрій - візитна картка населеного пункту».

3.1

Розробити довгострокові принципи політики благоустрою, які передбачатимуть фіксацію обов'язкового мінімального рівня витрат місцевого бюджету на благоустрій.

Забезпечення сталості та послідовності процесу підтримки благоустрою на достатньому рівні.

Стратегічна ціль № 4

Створити ефективну систему встановлення тарифів, яка забезпечить бездотаційну роботу підприємств житлово-комунального господарства, при цьому сукупна вартість житлово-комунальних послуг не перевищує 15% від сукупного доходу домогосподарства.

4.1

Передати повноваження з встановлення тарифів на всі житлово-комунальні послуги органам місцевого самоврядування.

Всі тарифи на житлово-комунальні послуги повинні прийматися на місцевому рівні органами місцевого самоврядування.

4.2

Тарифи встановлюються на рівні, який забезпечує прибутковість діяльності підприємства.

Забезпечення безбитковості діяльності підприємства, уникнення необхідності надання дотацій з місцевого бюджету для надання підприємством житлово-комунальних послуг.

4.3

Встановити мінімальний рівень інвестиційної складової в тарифі.

Забезпечення систематичного та послідовного оновлення основних засобів підприємств галузі.

4.4

Забезпечити отримання домогосподарствами субсидій у тому випадку, коли їх витрати на оплату житлово-комунальних послуг перевищують 15% сукупного доходу домогосподарства.

Домогосподарства не повинні платити за отримані житлово-комунальні послуги більше загальноприйнятої норми, а саме - сукупно 15% доходу домогосподарства. У разі перевищення цього показника держава надає такому домогосподарству необхідну субсидію.

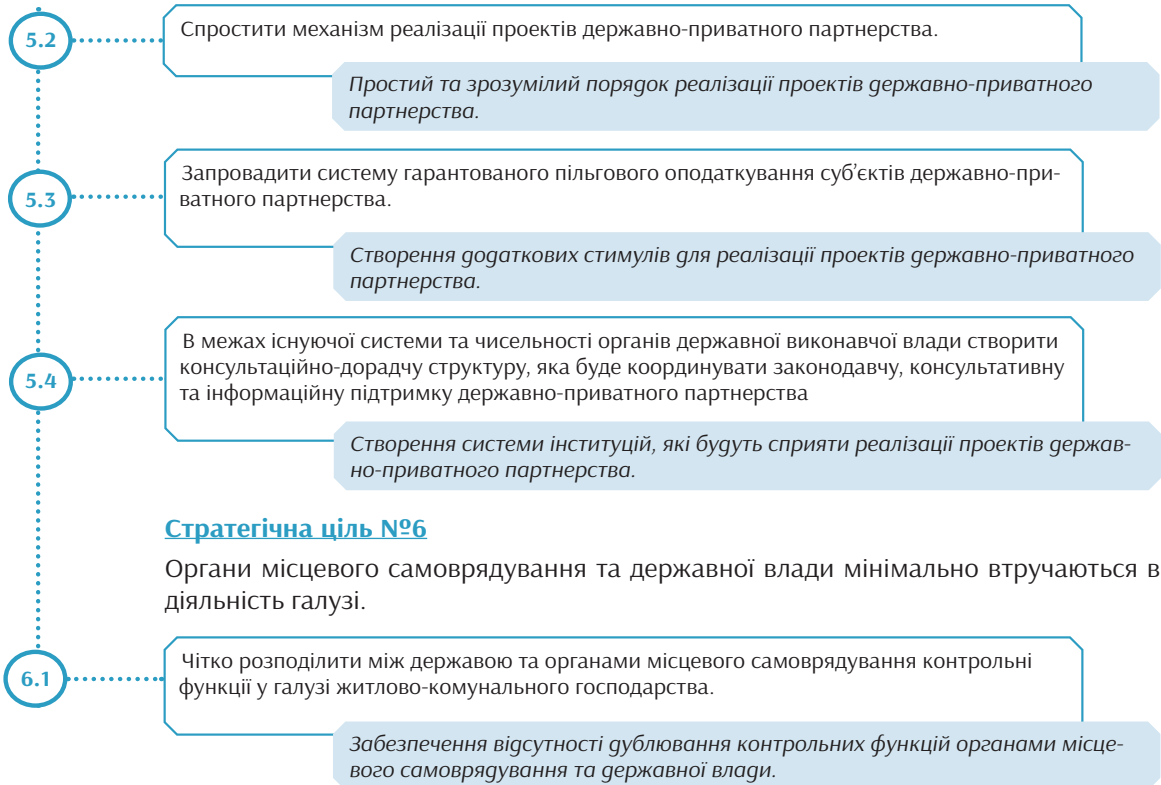
Стратегічна ціль №5

Залучити у галузь значні кошти національних та іноземних інвесторів.

5.1

Розробити комплекс митних та податкових пільг, які значною мірою будуть стимулювати внутрішніх та зовнішніх інвесторів. Система пільг повинна диференціювати величину преференції в залежності від величини суми інвестиції.

Сприяння інвестиціям у галузь за рахунок встановлених державою преференцій.

Станом на листопад 2017 року реалізовано:

– У частині Оперативних цілей 1.7 «Забезпечити монетизацію пільг та субсидій на житлово-комунальні послуги» та 4.4 «Забезпечити отримання домогосподарствами субсидій у тому випадку, коли їх витрати на оплату житлово-комунальних послуг перевищують 15% сукупного доходу домогосподарства» прийняті постанови Кабінету Міністрів України від 27.04.2016 № 319 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» та від 26.04.2017 № 300 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», якими забезпечено збереження норми щодо надання субсидії у разі, коли витрати домогосподарства на оплату житлово-комунальних послуг перевищують 15 % сукупного доходу, при цьому передбачена монетизація залишку невикористаної частини субсидії. Такий механізм ефективно стимулює споживачів послуг – отримувачів субсидії до ощадливого користування послугами.

Частково реалізовано:

– У частині досягнення Оперативної цілі 1.2 «Погасити існуючу заборгованість з різниці у тарифах», за активної участі Проекту ПУЛЬС, прийнято: постанову Кабінету

Міністрів України від 21 лютого 2017 «Про затвердження Порядку ведення та користування реєстром підприємств, що беруть участь у процедурі врегулювання заборгованості за спожиті енергоносії»; наказ Мінрегіону від 15 березня 2017 № 53 «Про затвердження Типового положення про територіальні комісії з питань узгодження заборгованості з різниці в тарифах»; постанову Кабінету Міністрів України від 29 березня 2017 № 221 «Про затвердження Типового договору про реструктуризацію заборгованості за спожиту електричну енергію»; постанову Кабінету Міністрів України від 29 березня 2017 № 222 «Про затвердження Типового договору про реструктуризацію заборгованості за спожитий природний газ»; постанову Кабінету Міністрів України від 18.05.2017 № 332 «Про внесення змін до Порядку та умов надання у 2017 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення різниці між фактичною вартістю теплової енергії, послуг з централізованого опалення, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та водовідведення, постачання холодної води та водовідведення (з використанням внутрішньо будинкових систем), що вироблялися, транспортувалися та постачалися населенню та/або іншим підприємствам тепlopостачання, централізованого питного водопостачання та водовідведення, які надають населенню такі послуги, та тарифами, що затверджувалися та/або погоджувалися органами державної влади та місцевого самоврядування». Таким чином, повністю сформований механізм для погашення заборгованості з різниці в тарифах, який дає можливість вирішити проблему по суті. Для фактичного погашення заборгованості з різниці в тарифах всіма учасниками механізму проводиться робота по підтвердженню сум заборгованості, включенню до відповідного реєстру, укладенню договорів з реструктуризації заборгованості, тощо.

– У частині досягнення Оперативної цілі 2.1 «Створити і фінансово наповнити державні та місцеві фонди енергоефективності, за рахунок яких будуть реалізовуватися енергоефективні проекти», аналітики Проекту ПУЛЬС взяли участь у розробці та доопрацюванні до другого читання Законів України «Про енергетичну ефективність будівель» (від 22.06.2017 № 2118-VIII) та «Про Фонд енергоефективності» (від 08.06.2017 № 2095-VIII). Вказані нормативно-правові акти передбачають механізм реалізації енергоефективних проектів за допомогою коштів як Державного бюджету України та донорських організацій, так і за кошти місцевих бюджетів. На сьогодні ведеться робота з розробки підзаконних нормативно-правових актів, які дозволять практично запустити механізми, передбачені вказаними законами.

– У частині досягнення Оперативної цілі 4.1 «Передати повноваження з встановлення тарифів на всі житлово-комунальні послуги органам місцевого самоврядування» за активної позиції Проекту ПУЛЬС прийняті: Закон України «Про внесення змін до закону «Про тепlopостачання» щодо стимулювання виробництва теплової енергії з альтернативних джерел енергії» (від 21.03.2017 № 1959-VIII); постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 22.03.2017 № 308. Вказаними актами органам місцевого самоврядування

розширені повноваження з встановлення тарифів на послуги теплопостачання для виробників як з традиційних, так і з альтернативних джерел енергії.

У частині досягнення Оперативних цілей: 1.5 «Розширити коло суб'єктів отримання послуг, кінцевим споживачем визнаються громадянин, юридична особа – індивідуальний споживач, юридична особа – колективний споживач»; 4.1 «Передати повноваження з встановлення тарифів на всі житлово-комунальні послуги органам місцевого самоврядування»; 6.1. «Чітко розподілити між державою та органами місцевого самоврядування контрольні функції у галузі житлово-комунального господарства» — проект Закону «Про житлово-комунальні послуги» (№1581-д), прийнятий у першому читанні, передбачає передачу органам місцевого самоврядування всіх повноважень з встановлення тарифів, чітке розмежування повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування. У підготовці законопроекту активну участь брали аналітики Проекту ПУЛЬС. Підготовлений до другого читання законопроект ще не розглянутий Верховною Радою України.

Найближчі подальші дії:

- Лобіювання прийняття проекту Закону «Про житлово-комунальні послуги» (№ 1581-д від 10.12.2015).
- Лобіювання прийняття проекту Закону «про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії» (№ 7083 від 06.09.2017).
- Участь у розробці та доопрацюванні нормативно-правових актів, прийняття яких передбачене Законом України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» (від 22.06.2017 № 2119-VIII).
- Забезпечення завершення процесу погашення заборгованості з різниці в тарифах, що накопичилася до 1 січня 2016 року.
- Участь у розробці методичних матеріалів для органів місцевого самоврядування та їх комунальних підприємств з питання розробки та встановлення тарифів на житлово-комунальні послуги.

Підготував Олег Гарник,
аналітик з питань житлово-комунального господарства
o_garnik@auc.org.ua

**СЕКТОРАЛЬНА СТРАТЕГІЯ
«ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ
ТА КОМУНАЛЬНЕ МАЙНО»**

БАЧЕННЯ

Земля і комунальне майно як основні ресурси громади повністю обліковані та використовуються прозоро з найбільшою ефективністю для всієї громади

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Стратегічна ціль № 1

Земельні ділянки та комунальне майно є ефективним джерелом наповнення місцевих бюджетів та інструментом для розвитку територіальних громад

1.1

Законодавчо закріпити особливості зміни договірних відносин між муніципалітетами та орендарями у разі зміни зовнішніх факторів (нормативної грошової оцінки, містобудівної документації, законодавчих вимог до розмірів орендної плати, встановлення обмежень та обтяжень використання земельних ділянок та комунального майна).

Такі зміни сприятимуть створенню умов для оперативного корегування договірних умов між муніципалітетами та орендарями, покращать планування надходжень до місцевих бюджетів від орендної плати, унеможливають корупційні зловживання при оренді публічного майна.

1.2

Запровадити місцеві фіскальні реєстри, прийняти нормативно-правові акти щодо використання місцевих фіскальних реєстрів як бази для оподаткування земельних ділянок та нерухомого майна.

Це сприятиме розширенню наявної бази об'єктів нерухомого майна (земельних ділянок, будівель і споруд). Такі реєстри слугуватимуть не лише для оподаткування, а й стануть інформаційною базою даних для потенційних інвесторів, інструментом для прийняття рішень органами місцевого при плануванні просторового розвитку території.

1.3

Запровадити додаткові механізми передачі комунального майна або прав на таке майно через проведення конкурсів на кращий інвестиційний проект.

Такі законодавчі зміни створять додаткові можливості для органів місцевого самоврядування у залученні інвесторів з огляду на бажаний потенційний розвиток громади.

1.4

Передати землі державної власності, що не використовуються для державних цілей, до комунальної власності.

Перерозподіл земель державної власності на користь територіальних громад створить додаткові ресурси для місцевого економічного розвитку, розширить територіальний базис для просторового розвитку територіальних громад.

Стратегічна ціль № 2

Управління земельними ресурсами та комунальним майном здійснюється з врахуванням спільних, а не індивідуальних інтересів, прозоро, справедливо під громадським контролем.

2.1

Скасувати безоплатну передачу державного та комунального майна у приватну власність.

Такі законодавчі зміни забезпечать збереження земельних ресурсів у публічній власності, зменшать кількість дискреційних повноважень органів влади, в тому числі й органів місцевого самоврядування, що сприятиме зменшенню корупційності; створять умови для соціально справедливого розподілу публічних ресурсів.

2.2

Передати повноваження щодо розпорядження земельними ділянками державної власності органам місцевого самоврядування.

Розширення повноважень органів місцевого самоврядування наблизить прийняття рішень до громадян, створить умови для врахування інтересів територіальних громад.

2.3

Створити умови для набуття прав громадянами та юридичними особами на земельні ділянки публічної власності за спрощеною процедурою без виготовлення землепорядної документації та погоджень.

Розроблена містобудівна документація (детальні плани територій), проведена інвентаризація земельних ділянок має бути достатньою умовою для оформлення прав громадянами та юридичними особами на земельні ділянки без виготовлення землепорядної документації та додаткових погоджень. Узгодження між собою законодавства у сферах містобудування і земельних відносин сприятиме спрощенню процедур встановлення і зміни цільового та функціонального призначення земельних ділянок. Спрощення процедур набуття прав на земельні ділянки покращить умови ведення бізнесу в країні.

2.4

Створити умови для здійснення громадського контролю за управлінням майном публічної власності.

Впровадження процедур публічних обговорень та консультацій рішень органів місцевого самоврядування щодо концепцій, стратегій, програм, планів заходів, що готуються на їх виконання, у сфері управління земельних ресурсів та комунального майна забезпечить відкритість та прозорість діяльності органів місцевого самоврядування, зокрема політичного та нормотворчого процесу; залучить громадськість та інших заінтересованих осіб на ранніх стадіях підготовки проектів рішень; підвищить якість та легітимність схвалюваних органами місцевого самоврядування рішень з урахуванням думки усіх заінтересованих суспільних груп.

Стратегічна ціль № 3

Земля та комунальне майно повністю обліковані та працюють на територіальну громаду, ефективно використовуються за своїм призначенням.

3.1

Інституційно запровадити систему самоврядного контролю за використанням та охороною майна.

Надання муніципальній варті, зокрема, повноважень самоврядного контролю у цій сфері, зменшить кількість самовільного зайняття земельних ділянок, земельних ділянок, що використовуються без правовстановлюючих документів, не за цільовим призначенням, унеможливить використання земельних ділянок та комунального майна безоплатно.

3.2

Застосувати механізм вчасного виявлення об'єктів відумерлої спадщини.

Запровадження вказаних змін дозволить розширити базу комунальної власності, зменшити кількість майна, що не використовується.

3.3

Удосконалити механізм поводження з покинутим майном (незавершене будівництво та об'єкти власності, щодо яких не забезпечується належне утримання).

Запровадження цього механізму сприятиме зменшенню кількості покинутих об'єктів нерухомого майна, в тому числі і некінчених будівництвом, та майна, щодо якого не забезпечено належне утримання.

Станом на листопад 2017 року реалізовано:

– Оперативну ціль № 3.2 «Застосувати механізм вчасного виявлення об'єктів відумерлої спадщини». Верховною Радою прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо правової долі земельних ділянок, власники яких померли» від 20.09.2016 року №1533-VII. Ним питання прийняття територіальними громадами нерухомого майна та земельних ділянок відумерлої спадщини врегульовано.

Частково реалізовано:

– У частині досягнення Оперативної цілі № 1.1 «Законодавчо закріпити особливості зміни договірних відносин між муніципалітетами та орендарями у разі зміни зовнішніх факторів (нормативної грошової оцінки, містобудівної документації, законодавчих вимог до розмірів орендної плати, встановлення обмежень та обтяжень використання земельних ділянок та комунального майна)» Урядом за сприянням органів місцевого самоврядування та за підтримки АМУ прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2016 р. № 843 «Про внесення змін до Типового договору оренди землі». Дані зміни частково реалізують ціль в частині термінів укладання договорів оренди землі для земель сільськогосподарського призначення не менше 7 років; земель під розміщення індустріальних парків не менше 30 років; земель які надаються під товарне – сільськогосподарське виробництво не менше 10 років. Пункт «Орендна плата вноситься орендарем» викладено у новій редакції, де враховані розміри плати, способи внесення, порядок і строки.

Реалізуються:

– Оперативна ціль 1.2 «Запровадити місцеві фіскальні реєстри, прийняти нормативно-правові акти щодо використання місцевих фіскальних реєстрів для оподаткування земельних ділянок та нерухомого майна». Асоціацією міст України в рамках проекту USAID ПУЛЬС розроблено Муніципальний фіскальний реєстр.

– Оперативна ціль 1.3 «Запровадження додаткових механізмів передачі комунального майна або прав на таке майно через проведення конкурсів на кращий інвестиційний проект» в частині удосконалення процедур проведення аукціонів. На розгляді Комітету Верховної ради України з питань аграрної політики та земельних відносин знаходяться Законопроекти: № 6725 «Про внесення змін до Земельного кодексу України (щодо проведення земельних торгів он-лайн)», та № 6726 «Про внесення змін до Земельного кодексу України (щодо збільшення публічності земельних торгів)». У разі прийняття Законопроекту № 6725, учасникам торгів надається можливість брати участь у торгах он-лайн. Дані зміни сприятимуть збільшенню публічності земельних торгів, забезпеченню прозорості процедури їх проведення. Законопроектом № 6726 надається можливість органам місцевого самоврядування, де розташована земельна

ділянка, яка підлягає продажу шляхом проведення земельних торгів, публікувати оголошення про початок проведення земельних торгів, інформацію про них та результати торгів не лише на сайті Держгеокадастру, а й на власному офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування. Асоціація міст України надала позитивні висновки щодо підтримки зазначених Законопроектів.

– Оперативна ціль 2.2 «Передати повноваження щодо розпорядження земельними ділянками державної власності органам місцевого самоврядування».

У парламенті зареєстровано три законопроекти, спрямовані на передачу місцевого самоврядуванню права управляти земельними ресурсами поза межами населених пунктів:

• «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування з управління земельними ресурсами та посилення державного контролю за використанням і охороною земель», (№4355, підготовлений до повторного другого читання).

Законопроект передбачає:

1. Встановлення порядку передачі земель державної власності за межами населених пунктів у комунальну власність об'єднаних територіальних громад.

2. Передачу сільським, селищним, міським радам повноважень з розпорядження землями державної власності за межами населених пунктів в якості делегованих повноважень (крім земель оборони, земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення на об'єктах природно-заповідного фонду загальнодержавного значення та інших, які мають важливе значення для держави).

3. Надання повноважень із здійснення державного контролю за використанням та охороною земель:

– центральному органу, який реалізує державну політику у сфері земельних відносин;
– виконавчим органам сільських, селищних, міських рад (у частині контролю за виконанням вимог щодо використання земельних ділянок за цільовим призначенням; дотримання строків своєчасного повернення тимчасово зайнятих земельних ділянок та обов'язкового виконання заходів щодо приведення їх у стан, придатний для використання за призначенням; вжиття відповідно до закону заходів щодо повернення самовільно зайнятих земельних ділянок їх власникам або користувачам).

Враховуючи різний стан забезпеченості органів місцевого самоврядування фінансовими та кадровими ресурсами, законопроект встановлює, що цих повноважень органи місцевого самоврядування набувають у разі прийняття радою відповідного рішення.

• «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління земельними ресурсами в межах території об'єднаних територіальних громад», поданий Кабінетом Міністрів України, (№7118 від 18.09.2017), поданий Урядом

Законопроект передбачає надання повноважень об'єднаним територіальним громадам щодо розпорядження землями на своїй території, як у межах, так і за межа-

ми населених пунктів. Запроваджується термін «територіальна громада». Фінансова спроможність ОТГ збільшиться. ОТГ матимуть можливість отримувати плату за землю.

• «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління земельними ресурсами в межах території об'єднаних територіальних громад та врегулювання інших питань у сфері земельних відносин» (№7118-1 від 04.10.2017), поданий народними депутатами

Законопроект пропонує:

1. Встановити порядок передачі земель державної власності за межами населених пунктів у комунальну власність об'єднаних територіальних громад.

2. Передати повноваження об'єднаним територіальним громадам з розпорядження землями державної власності за межами населених пунктів (крім земель оборони, земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення на об'єктах природно-заповідного фонду загальнодержавного значення та інших, які мають важливе значення для держави).

3. Передати сільським, селищним, міським радам повноваження із затвердження технічної документації з нормативної грошової оцінки земель за межами населених пунктів.

4. Передбачити порядок встановлення, зміни меж територій територіальних громад, а також порядок внесення відомостей про ці зміни до Державного земельного кадастру.

6. Встановити правовий механізм переведення земель колишньої колективної власності на землі приватної та комунальної власності.

7. Надати повноваження із здійснення державного контролю за використанням та охороною земель:

- центральному органу, який реалізує державну політику у сфері земельних відносин;
- виконавчим органам сільських, селищних, міських рад (у частині контролю за виконанням вимог щодо використання земельних ділянок за цільовим призначенням; дотримання строків своєчасного повернення тимчасово зайнятих земельних ділянок та обов'язкового виконання заходів щодо приведення їх у стан, придатний для використання за призначенням; вжиття відповідно до закону заходів щодо повернення самовільно зайнятих земельних ділянок їх власникам або користувачам).

Всі три законопроекти враховують позицію АМУ і включають положення, напрацьовані експертами Асоціації.

Учасники засідання Секції АМУ з питань земельних ресурсів (19-20 жовтня, м.Дніпро) висловили підтримку законопроекту №4355, оскільки він надає нові повноваження з управління земельними ресурсами не лише ОТГ, а всім органам місцевого самоврядування.

Не реалізуються:

– Оперативна ціль №1.3 «Запровадити додаткові механізми передачі комуналь-

ного майна або прав на таке майно через проведення конкурсів на кращий інвестиційний проект». Органи місцевого самоврядування не готові для проведення таких конкурсів.

- Оперативна ціль № 2.3. «Створити умови для набуття прав громадянами та юридичними особами на земельні ділянки публічної власності за спрощеною процедурою без виготовлення землепорядної документації та погоджень». Не у всіх містах розроблена містобудівна документація та не проведена інвентаризація земель, що не дозволяє спростити процедуру оформлення документів для набуття прав на земельні ділянки.

- Оперативна ціль № 3.3 «Удосконалити механізм поводження з покинутим майном (незавершене будівництво та об'єкти власності, щодо яких не забезпечується належне утримання)». Потребує внесення змін в чинне законодавство питання щодо відповідальності власників незавершеного будівництва або покинутого майна, встановлення факту покинутого майна та подальше його використання.

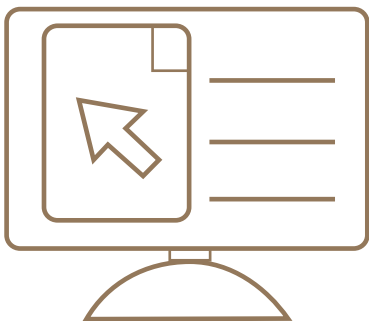
Найближчі подальші дії:

- Забезпечення підтримки прийняття Законопроекту № 4355 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування з управління земельними ресурсами та посилення державного контролю за використанням і охороною земель».

- Забезпечення підтримки прийняття Законопроекту № 6605 «Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо гарантій забезпечення земельними ділянками ветеранів війни», в частині виплати грошової компенсації взамін земельної ділянки за рахунок коштів державного бюджету, для забезпечення гарантій наданих Державою учасникам АТО.

- Законодавче закріплення зміни розміру орендної плати в Податковому кодексі у разі зміни нормативної грошової оцінки земель, законодавчих змін мінімального та максимального розміру орендної плати, коефіцієнтів індексації тощо.

*Піготувала Єлизавета Лалименко,
аналітик АМУ з питань земельних ресурсів та комунального майна
lalymenko@auc.org.ua*

СЕКТОРАЛЬНА СТРАТЕГІЯ «ЕЛЕКТРОННЕ ВРЯДУВАННЯ ТА ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ»

БАЧЕННЯ

Кожна територіальна громада добре знає, що робить обрана нею місцева влада. Кожен член територіальної громади може просто та швидко взаємодіяти з органами місцевого самоврядування через Інтернет або центри надання публічних послуг.

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Стратегічна ціль № 1

Забезпечити для кожного члена територіальної громади відкритість та доступність інформації про діяльність органів місцевого самоврядування через Інтернет.

1.1

Вдосконалити законодавство про доступ до публічної інформації у частині доступу до відкритих даних через Інтернет.

Усунення змістовних та процедурних проблем законодавства про доступ до публічної інформації.

1.2

Створити умови для відкриття функціонування у кожній територіальній громаді офіційного Інтернет-сайту органів місцевого самоврядування.

Створення правових, організаційних, кадрових та фінансових умов для повсюдного запровадження офіційних Інтернет-сайтів органів місцевого самоврядування.

1.3

Створити умови для запровадження електронного діловодства в органах місцевого самоврядування з автоматичним відображенням інформації в Інтернет.

Створення правових, організаційних, кадрових та фінансових умов для повсюдного запровадження електронного діловодства в органах місцевого самоврядування з автоматичним відображенням інформації в Інтернет.

Стратегічна ціль № 2

Забезпечити доступ для кожного члена територіальної громади до всіх адміністративних, комунальних, соціальних послуг (публічних послуг) за допомогою Інтернет та центру надання публічних послуг.

2.1

Виявити та ліквідувати публічні послуги, наявність яких є необґрунтованою.

Проведення перевірки всіх публічних послуг для виявлення тих, які можна ліквідувати без погіршення якості відносин між державою, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами.

2.2

Оптимізувати наявні публічні послуги для зменшення кількості звернень.

Виявити публічні послуги, які необґрунтовано належать до окремих публічних послуг, а за суттю є лише частиною інших публічних послуг. Перевести такі послуги в розряд окремих управлінських дій, які не потребують участі заявника (приклади: отримання довідок, погоджень, складення актів обстежень, що є необхідним для отримання публічних послуг).

2.3

Запровадити надання публічних послуг переважно за декларативним підходом та принципом мовчазної згоди.

Публічні послуги переважно повинні надаватися за декларативним підходом та принципом мовчазної згоди. Дозвільний підхід повинен допускатися лише у випадках можливої небезпеки життю та здоров'ю людей, їх власності, особливої загрози навколишньому середовищу, безпеці держави.

2.4

Спростити процедури надання публічних послуг (звернення, обробка, отримання результату).

Зменшити кількість документів, які потрібно подавати заявнику. 2. Зменшити кількість етапів розгляду звернення та їх чіткий алгоритм. 3. Скоротити строк розгляду звернення до кількох хвилин при автоматичному розгляді, до 3 днів при розгляді в напівавтоматичному режимі та для звернень, які розглядаються за принципом мовчазної згоди, до 15 днів для звернень, які розглядаються у дозвільному порядку.

2.5

Автоматизувати публічні послуги.

Заяви фізичних та юридичних осіб до органів державної влади та органів місцевого самоврядування про надання публічних послуг повинні подаватися та розглядатися в електронній формі. Такі заяви надсилаються з особистих або публічних смартфонів, планшетів, комп'ютерів. Ідентифікація фізичних осіб здійснюється за пластиковими паспортними картками з електронним підписом. Всі публічні послуги повинні надаватися автоматизовано без прямого впливу людини на результат послуги, крім окремих справ, які об'єктивно потребують особистої присутності фізичних осіб, яких стосується справа. Вся необхідна для надання публічної послуги інформація береться із публічних реєстрів та баз даних. Всі документи оформлюються в електронній формі. Паперові документи створюються на основі електронних за бажанням відповідного суб'єкта в автоматизованому порядку.

2.6

Створити умови для появи центрів надання публічних послуг у кожній спроможній об'єднаній територіальній громаді.

Реалізація цілі тісно пов'язана з темпами та якістю проведення добровільного об'єднання громад, оскільки створення ЦНППу є раціональним лише у спроможних територіальних громадах. Ціль пов'язана із створенням нової системи адміністративно-територіального устрою держави.

2.7

Створити умови для належного матеріально-фінансового забезпечення ЦНППів

1 напрямком. Встановлення: 1) обґрунтованих розмірів адміністративного збору, які покривають об'єктивні середні видатки на надання адміністративної послуги; 2) встановлення механізму регулярного перегляду розмірів адміністративного збору.

2 напрямком. Запровадження двоскладової плати за публічні послуги: 1) адміністративний збір, що встановлюється державою; 2) сервісний збір, який встановлюється органом місцевого самоврядування у встановленому державою порядку.

2.8

Створити умови для здійснення через ЦНППи органів місцевого самоврядування взаємодії із фізичними та юридичними особами щодо надання всіх публічних послуг.

Передбачення у законах щодо обов'язковості забезпечення доступу до всіх публічних послуг через ЦНППи органів місцевого самоврядування.

Стратегічна ціль № 3

Забезпечити для кожного члена територіальної громади можливість просто та швидко взаємодіяти з органами місцевого самоврядування через Інтернет (подавати та відстежувати хід розгляду його звернень, ініціатив, петицій, отримувати відповідь тощо).

3.1

Забезпечити 100% наповненість та постійну актуальність публічних реєстрів та баз даних.

Правове, організаційне, кадрове та фінансове забезпечення та планомірна робота з внесення до публічних реєстрів та баз даних усіх належних відомостей.

3.2

Створити та забезпечити належне функціонування опорної інфраструктури електронного врядування.

Держава повинна забезпечити опорну інфраструктуру електронного врядування:

- 1) протоколи захищеного обміну інформацією в Інтернеті, які забезпечують в режимі реального часу обмін інформацією, електронними документами між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами;
- 2) програмно-апаратні комплекси надання адміністративних та соціальних послуг, документообігу, баз даних, автоматизованого оприлюднення відкритої інформації.

3.3

Створити та забезпечити належне функціонування систем електронного врядування всіх органів місцевого самоврядування.

Органи місцевого самоврядування повинні забезпечити діяльність:

- 1) власних систем електронного врядування інтегрованих з державною інфраструктурою;
- 2) Інтернет-сайтів із зрозумілими для пересічних користувачів сервісами подання звернень, ініціатив, петицій, відстеження ходу їх розгляду, отримання відповідей;
- 3) публічних пристроїв доступу до Інтернету у ЦНАПах, бібліотеках, інших місцях загального користування для гарантування права кожного на доступ до електронних сервісів.

Станом на листопад 2017 року частково реалізовано:

- Оперативна ціль 2.6 «Створити умови для появи центрів надання публічних послуг у кожній спроможній об'єднаній територіальній громаді». За активної участі регіональних відділень АМУ, консультантів Офісів реформ сформовано 616 об'єднаних територіальних громад. Створення ОТГ призводить до формування власних ЦНАПів у відвідних ОТГ, які до того існували при райдержадміністраціях. Процес об'єднання триває.

- Оперативна ціль 2.8 «Створити умови для здійснення через ЦНППи органів місцевого самоврядування взаємодії із фізичними та юридичними особами щодо надання всіх публічних послуг»:

У ЦНАПах поступово запроваджується оформлення внутрішніх та закордонних паспортів. Це стало можливо за підтримки АМУ відповідних законодавчих ініціатив.

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.08.2016 р. № 578-р на території м.м. Дніпра, Києва, Львова, Одеси та Харкова реалізовано пілотні проекти щодо створення центрів надання соціальних послуг у форматі «Прозорий офіс».

Оперативна ціль 3.1 «Забезпечити 100% наповненість та постійну актуальність публічних реєстрів та баз даних». Органами місцевого самоврядування переважно закінчено формування власних реєстрів територіальних громад.

Реалізується:

- Оперативна ціль 1.1 «Вдосконалити законодавство про доступ до публічної інформації у частині доступу до відкритих даних через Інтернет». Уряд схвалив постанову від 30.11.2016 № 867 щодо упорядкування роботи Єдиного державного порталу відкритих даних DATA.GOV.UA. Портал призначений для забезпечення надання доступу до публічної інформації у формі відкритих даних та передбачає доступ до інформації органів влади з можливістю її наступного використання.

- Оперативна ціль 1.3 «Створити умови для запровадження електронного діловодства в органах місцевого самоврядування з автоматичним відображенням інформації в Інтернет». Законопроект про електронні довірчі послуги №4685 прийнято Верховною Радою України 05.10.2017. Триває робота над доопрацювання законопроекту про електронні комунікації.

- Оперативні цілі 2.2 «Оптимізувати наявні публічні послуги для зменшення кількості звернень», 2.4 «Спростити процедури надання публічних послуг (звернення, обробка, отримання результату). Законопроектом про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні (№6540) передбачено врегулювання питання присвоєння будівельних адрес та адрес збудованим об'єктам. АМУ підготовлено пропозиції до другого

читання, які у разі прийняття дозволять досягти поставлені цілі.

- Оперативна ціль 2.3 «Запровадити надання публічних послуг переважно за декларативним підходом та принципом мовчазної згоди». Загальні засади пропонується врегулювати законопроектом № 6388 від 14.04.2017 про внесення змін до Закону України «Про адміністративні послуги» щодо удосконалення порядку надання адміністративних послуг. Законопроект підтримується АМУ під час розроблення та розгляду. Висновок комітету рекомендувати прийняти законопроект за основу за наслідками розгляду в першому читанні. Очікує розгляду.

- Оперативна ціль 2.5 «Автоматизувати публічні послуги». За сприяння АМУ було прийнято і відбувається поступове впровадження Концепції розвитку системи електронних послуг, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 №918-р.

- Оперативна ціль 2.6 «Створити умови для появи центрів надання публічних послуг у кожній спроможній об'єднаній територіальній громаді». АМУ розроблено і просувається законопроект про внесення змін до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» щодо добровільного приєднання територіальних громад сіл, селищ до територіальних громад міст обласного значення» №6466. Законопроект передбачає розблокування процесу укрупнення територіальних громад міст обласного значення через поширення на них процедури добровільного приєднання без проведення виборів у таких міських радах. Це дозволить поширити діяльність ЦНАПів таких міст на навколишні територіальні громади. Законопроект схвалений парламентським комітетом і очікує на розгляд.

- Оперативна ціль 2.7 «Створити умови для належного матеріально-фінансового забезпечення ЦНППів». Питання належної оплати праці може бути вирішено у разі прийняття нової редакції Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (законопроект №2489). Законопроект надає самостійність місцевим радам у визначенні основної частини заробітної плати – посадового окладу. АМУ активно брала участь у його розробці та просуванні. Відповідна робота продовжується. Закон був прийнятий Верховною Радою в лютому 2017 року, однак вето вето Президентом України. Станом на вересень 2017 р. його доопрацьовану редакцію внесено на розгляд парламенту.

- Оперативна ціль 2.8 «Створити умови для здійснення через ЦНППи органів місцевого самоврядування взаємодії із фізичними та юридичними особами щодо надання всіх публічних послуг»:

Законопроектom № 6388 від 14.04.2017 про внесення змін до Закону України «Про адміністративні послуги» щодо удосконалення порядку надання адміністративних послуг пропонується надати можливість передачі всіх функцій ЦНАПу при районній державній адміністрації до ЦНАПу, утвореного міською або селищною радою населеного пункту, який є адміністративним центром району.

Законопроект підтримується АМУ під час розроблення та розгляду. Висновок комітету рекомендувати прийняти законопроект за основу за наслідками розгляду в першому читанні. Очікує розгляду.

Законопроект про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації та наближення до громадян адміністративних послуг у сфері державної реєстрації актів цивільного стану» №6150 передбачено надання виконавчим органам сільських, селищних та міських рад повноваженнями у сфері державної реєстрації актів цивільного стану. АМУ підтримує цей законопроект.

11.10.2017 розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про внесення змін у додаток до розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 травня 2014 р. № 523» закладено умови для спрощення порядку запровадження ефективної системи надання послуг у сфері соціального захисту населення через ЦНАПи.

- Оперативні цілі 3.2 «Створити та забезпечити належне функціонування опорної інфраструктури електронного врядування», 3.3 «Створити та забезпечити належне функціонування систем електронного врядування всіх органів місцевого самоврядування». 20.09.2017 Кабінетом Міністрів України схвалено Концепцію розвитку електронного урядування в Україні, яка визначатиме головні цілі, пріоритетні напрямки та заходи розвитку до 2020 року.

Найближчі подальші дії:

Лобіювання прийняття законопроектів:

- № 6388 про внесення змін до Закону України «Про адміністративні послуги» щодо удосконалення порядку надання адміністративних послуг;

- №6150 про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації та наближення до громадян адміністративних послуг у сфері державної реєстрації актів цивільного стану».

*Підготував Володимир Мягкоход,
директор Центрального Офісу
впровадження децентралізаційної реформи
volodymyr@auc.org.ua*

**СЕКТОРАЛЬНА СТРАТЕГІЯ
«ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОМС
ТА ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК»**

БАЧЕННЯ

Органи місцевого самоврядування – якими вони мають стати

Сформовані на оптимальній територіальній основі відповідно до волевиявлення територіальної громади

професійно підготовлені
та добросовісні
органи її самоврядування,

котрі, спираючись на довіру громадян та маючи вільний мандат,
злагоджено,

ефективно
та якісно,

з дотриманням закону та конституційних принципів,
у співпраці з громадськістю

успішно працюють для задоволення потреб місцевого населення в публічних послугах та виходячи, перш за все, з його інтересів.

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Стратегічна ціль № 1

Завершити формування спроможних територіальних громад та системи їхніх органів місцевого самоврядування.

1.1

Закріплення конституційних основ формування суцільної системи спроможних громад.

Внесення змін до Конституції України в частині адміністративно-територіального устрою держави та системи місцевого самоврядування, які забезпечують формування спроможних громад та їхньої територіальної основи.

1.2

Прийняття закону про адміністративно-територіальний устрій.

Закріплення нового адміністративного поділу на базовому рівні та порядку внесення змін до нього.

1.3

Завершення реформи місцевого самоврядування і територіальної організації влади.

Сформування суцільної системи спроможних територіальних громад на всій території країни добровільним або адміністративним шляхом та завершення формування їхніх органів місцевого самоврядування.

1.4

Прийняття нової редакції закону про місцеве самоврядування.

Закріплення у ньому відповідних - системи органів місцевого самоврядування, їхніх повноважень та ресурсної бази.

Стратегічна ціль № 2

Забезпечити формування якісного професійного корпусу службовців місцевого самоврядування та якісного депутатського корпусу.

2.1

Забезпечення привабливості служби в органах місцевого самоврядування для високоякісних кадрів.

Закріплення за органами місцевого самоврядування права самостійно визначати заробітну плату своїх працівників відповідно до потреби та можливостей місцевого бюджету з дотриманням принципів, встановлених законом.

2.2

Забезпечення умов для регулярного осучаснення кваліфікації службовців органів місцевого самоврядування.

*Визначення та закріплення в Бюджетному кодексі сталого відсотка видатків місцевих бюджетів, що має спрямовуватися на осучаснення кваліфікації службовців.
Утворення власної навчальної бази Асоціації міст України для службовців рад – членів Асоціації як суб'єкта ринку відповідних послуг.*

2.3

Забезпечення умов для формування в громадах підготовлених резервів майбутніх депутатів, старост та лідерів ОСН.

Організація Шкіл лідерства з відповідними цілями для громадських активістів та інших зацікавлених жителів громад.

2.4

Формування якісного корпусу депутатів рад територіальних громад, націлених на задоволення інтересів своїх виборців.

Впровадження виборів депутатів рад усіх територіальних громад за мажоритарною системою виборів у одномандатних округах.

Стратегічна ціль № 3

Запровадити в практику діяльності органів місцевого самоврядування ефективні технології управління

3.1

Впровадження принципів доброго врядування, сформульованих Радою Європи в 2007 році, в частині, що стосується практики діяльності органів місцевого самоврядування.

Йдеться, зокрема, про впровадження таких принципів, як чесність місцевих виборів, зрівність та ефективність роботи, верховенство права, етична поведінка службовців як при розробці нових нормативно-правових актів, у тому числі місцевих статутів, так і при внесенні змін до чинних актів.

3.2

Забезпечення якості виконання органами місцевого самоврядування своїх повноважень на європейському рівні.

Йдеться, передусім, про впровадження в практику діяльності органів місцевого самоврядування систем управління якістю на основі сучасних європейських стандартів серії ISO.

3.3

Впровадження електронного врядування в органах місцевого самоврядування громад.

Вивчення та впровадження оптимального європейського досвіду електронного врядування в практику органів місцевого самоврядування.

3.4

Забезпечення законності в діяльності органів місцевого самоврядування громад.

Розробка та впровадження оптимальної системи нагляду за відповідністю актів органів місцевого самоврядування Конституції та законам України.

Стратегічна ціль № 4

Зміцнити людський потенціал громад та забезпечити його ефективне використання для прискорення місцевого розвитку

4.1

Забезпечення обізнаності громадян у справах та проблемах місцевого самоврядування громади.

Повсюдне впровадження, відповідно до принципів доброго врядування, широкого інструментарію доступу громадян до рішень та діяльності органів місцевого самоврядування, як то сайти рад, он-лайн трансляції засідань, присутність громадян на засіданнях тощо.

4.2

Забезпечення широких можливостей участі громадян у вирішенні питань місцевого значення.

Закріплення в нормативно-правових актах та повсюдне запровадження, відповідно до принципів доброго врядування, відповідного інструментарію, як то місцеві ініціативи, місцеві петиції, громадські ради, органи самоорганізації населення тощо.

4.3

Залученість місцевої молоді до справ територіальних громад та вирішення місцевих проблем.

Впровадження органами місцевого самоврядування положень Європейської хартії щодо участі молоді у суспільному житті на місцевому і регіональному рівні – передусім тих, які передбачають підготовку та залучення молоді до активного життя в громаді – як організація консультаційних центрів для молоді, молодіжних парламентів, форумів, рад з вирішення питань, що стосуються молоді, сприяння виробленню та реалізації молодіжних проектів, волонтерству тощо.

Станом на листопад 2017 року реалізовано:

- У частині досягнення Оперативної цілі 2.1 «Забезпечення привабливості служби в органах місцевого самоврядування для високоякісних кадрів» Урядом за багаторічними наполяганнями органів місцевого самоврядування та за підтримки АМУ прийнято постанову від 24 травня 2017 р. № 353 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 9 березня 2006 р. № 268 та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України». Нею підвищено посадові оклади службовців органів місцевого самоврядування в 4-6 разів.

Частково реалізовано:

- У частині досягнення Оперативної цілі 1.3 «Завершення реформи місцевого самоврядування і територіальної організації влади» в країні за активної участі регіональних відділень АМУ, консультантів Офісів реформ сформовано 616 об'єднаних територіальних громад. Із них перші вибори вже проведено в 614 ОТГ, крім того, на грудень 2017 року призначено перші вибори в 52 ОТГ.

Реалізується:

- Оперативна ціль 1.2 «Прийняття закону про адміністративно-територіальний устрій». Законопроект розроблено Мінрегіоном, підтримується АМУ та внесено на розгляд Уряду.

- Оперативна ціль 2.1 «Забезпечення привабливості служби в органах місцевого самоврядування для високоякісних кадрів». Робочою групою при Комітеті Верховної Ради з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування за активної участі АМУ підготовлено проект нової редакції Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування». Закон був прийнятий Верховною Радою в лютому 2017 року, однак вето вето вето Президентом України. Станом на жовтень 2017 р. його доопрацьовану редакцію внесено на розгляд парламенту.

- Оперативна ціль 2.2 «Забезпечення умов для регулярного осучаснення кваліфікації службовців органів місцевого самоврядування». Робочою групою при Національному агентстві з питань державної служби за участі АМУ завершується розробка проекту «Концепції реформування системи професійного навчання державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад», яку планується внести на розгляд Уряду до кінця 2017 року. В Асоціації міст України створено робочу групу з розробки Концепції системи підготовки та підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування і депутатів місцевих рад.

- Оперативна ціль 3.4 «Забезпечення законності в діяльності органів місцевого самоврядування громад». Розроблений Мінрегіоном законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення державного контролю за відповідністю рішень органів місцевого самоврядування Конституції та законам України» був знятий з розгляду Уряду на вимогу АМУ через невідповідність принципам Європейської хартії місцевого самоврядування. Після широкомасштабної дискусії в середовищі ОМС, Мінрегіон 19.09.2017 відкликав законопроект з Секретаріату Кабінету Міністрів України. Це свідчить про черговий успіх Асоціації міст України у захисті місцевого самоврядування та збереження вектору його подальшого розвитку. Прийняття вказаного законопроекту призвело б до невинновданого втручання місцевих держадміністрацій у роботу місцевого самоврядування.

Не реалізуються:

- Оперативна ціль 1.1 «Закріплення конституційних основ формування суцільної системи спроможних громад» і пов'язана з нею Оперативна ціль 1.4 «Прийняття нової редакції закону про місцеве самоврядування» у зв'язку з тим, що необхідні для цього норми Основного Закону, передбачені проектом Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)» (реєстр. №2217а від 01.07.2015 р.), прийняті Верховною Радою України поки лише в першому читанні.

Найближчі подальші дії:

- Лобіювання внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади.
- Захист інтересів органів місцевого самоврядування при відновленні державного нагляду за відповідністю актів ОМС законам і Конституції України.
- Лобіювання повторного прийняття, а також підписання Президентом України розробленої нової редакції Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування».
- Завершення реформування всіх територіальних громад у спроможні громади.

*Підготував Володимир Пархоменко,
директор Аналітичного центру АМУ
parkhomenko@auc.org.ua*

ЗМІСТ

Вступ	2
Секторальна стратегія «Освіта»	3
Секторальна стратегія «Охорона здоров'я»	11
Секторальна стратегія «Соціальний захист населення»	19
Секторальна стратегія «Місцеві фінанси»	27
Секторальна стратегія «Сталий економічний розвиток»	39
Секторальна стратегія «Житлово-комунальне господарство»	49
Секторальна стратегія «Земельні ресурси та комунальне майно»	57
Секторальна стратегія «Електронне врядування та публічні послуги»	65
Секторальна стратегія «Організація діяльності ОМС та професійний розвиток»	73